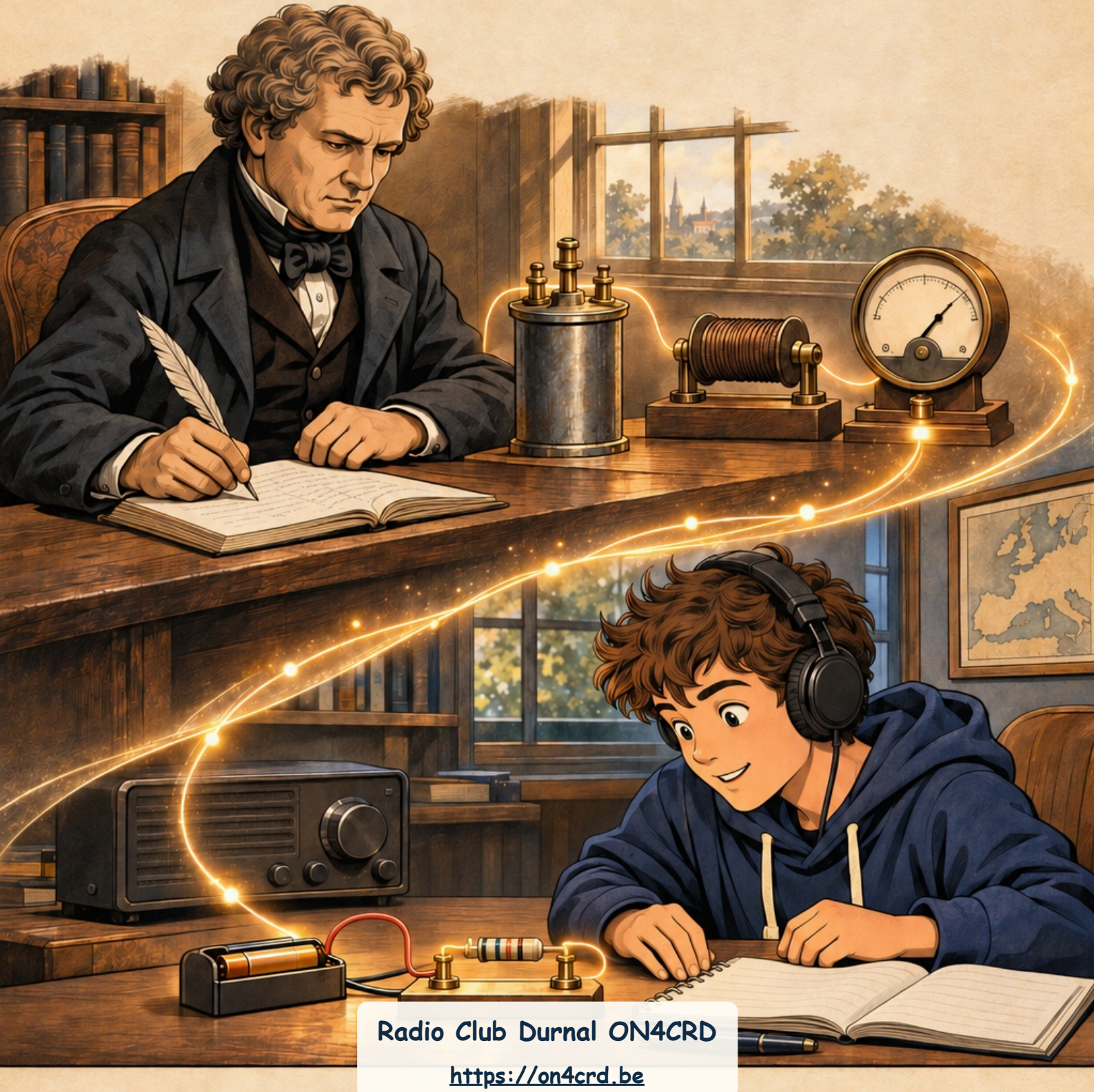
ON4CRD

Volum 04

L-iskoperta tal-liġi ta' Ohm

Radio Club Durnal ON4CRD

https://on4crd.be

Avviżi legali

Volum 04 · L-iskoperta tal-liġi ta' Ohm

Pubblikatur tal-websajt : Radio Club Durnal ON4CRD

Maniġer tal-pubblikazzjoni : Kumitat ta' Radio Club Durnal ON4CRD

https://on4crd.be

Avviżi legali

Proprjetà intellettwali

Testi, stampi, dokumenti, logos u materjali ppubblikati fuq is-sit jibqgħu proprjetà tal-awturi rispettivi tagħhom jew tal-klabb. Kwalunkwe riproduzzjoni jew użu mill-ġdid għandu jirrispetta s-sors, id-drittijiet applikabbli u kwalunkwe permess tal-awtur.

Responsabbiltà

Il-klabb jaħdem biex jippubblika informazzjoni utli u verifikata, iżda ma jiggarantixxix in-nuqqas ta' żbalji, ommissjonijiet jew interruzzjonijiet. L-informazzjoni teknika jew regolatorja trid tiġi vverifikata ma' sorsi uffiċjali meta tappoġġja deċiżjoni.

Illustrazzjonijiet maħluqa bl-għajnuna tal-intelliġenza artifiċjali.

Mistoqsija fil-klabb

Wara l-ewwel QSO tiegħu, Lucas jerġa' lura fil-ħanut tax-xogħol tal-klabb.

Fuq il-mejda hemm reżistur żgħir ħdejn pitazz.

Kif tista' bicċa daqshekk żgħira tgħin f'tant kalkoli?

Henri tipproponi investigazzjoni u esperiment.

Flimkien se jħejju dimostrazzjoni għall-viżitaturi.

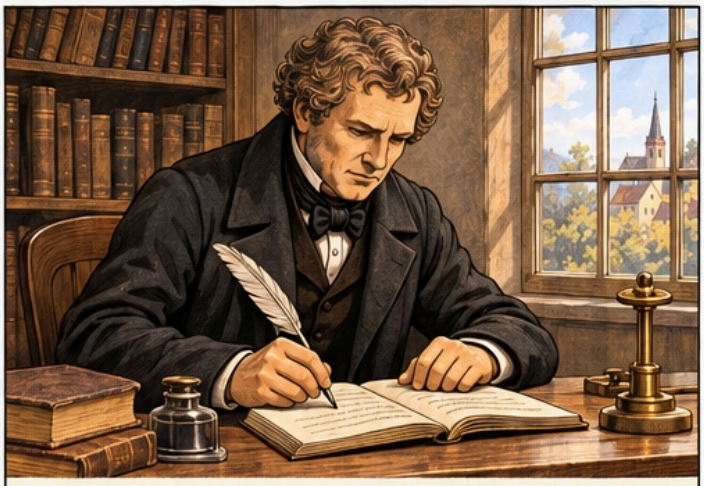

L-ewwel ħjiel għandu isem: Georg Simon Ohm.

Il-persuna wara l-isem

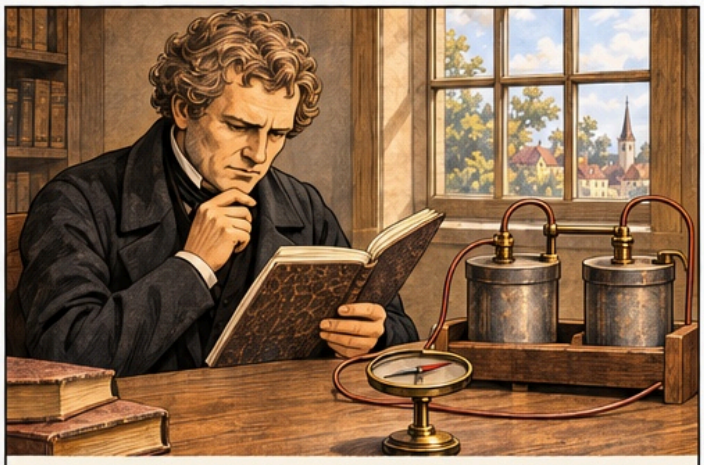
Fil-ktieb jidher raġel b'xagħru nnukklat.

Georg Simon Ohm jgħallem u jistudja l-fenomeni elettriċi.

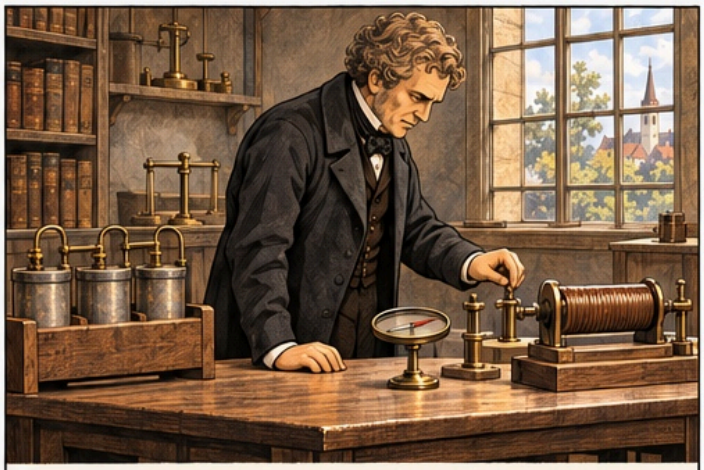
Fi żmienu diġà jeżistu batteriji u wajers kondutturi.

Iżda biex l-osservazzjonijiet jingħaqdu f'liġi hemm bżonn xogħol paċenzjuż.

Iż-żagħżugħ jimmaġina s-skiet ta' ħanut tax-xogħol antik.

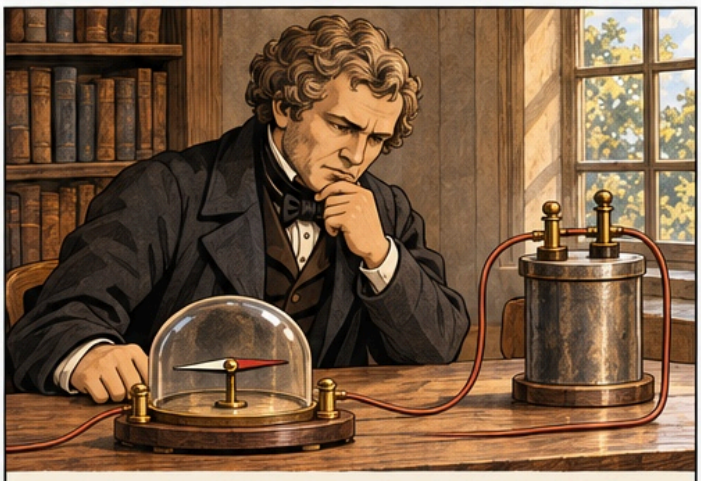

L-istorja teħodhom lejn ir-riċerka ta' Ohm.

Qabel l-istazzjonijiet tar-radju

Ninsabu fis-snin 1820, ħafna qabel ir-radju dilettantistiku.

Ohm ifittex li jifhem kif jiċċirkola l-elettriku.

Ma jkunx qed iħejji trasmettitur modern jew kuntatt mill-bogħod.

Fuq il-bank tiegħu hemm esperimenti fuq il-kondutturi.

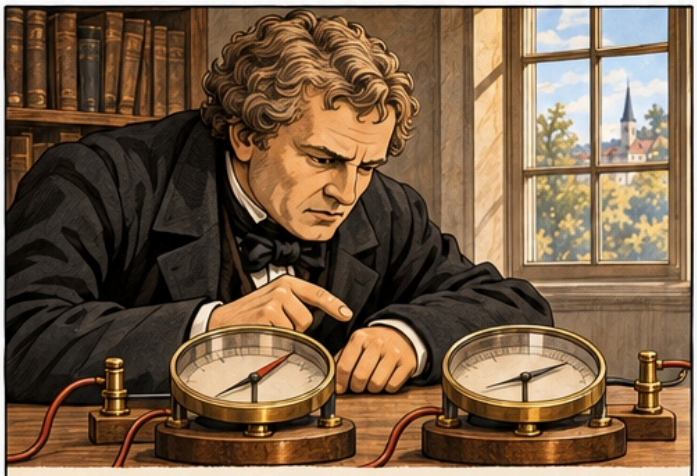

Irid isib relazzjoni li tista' tiġi vverifikata.

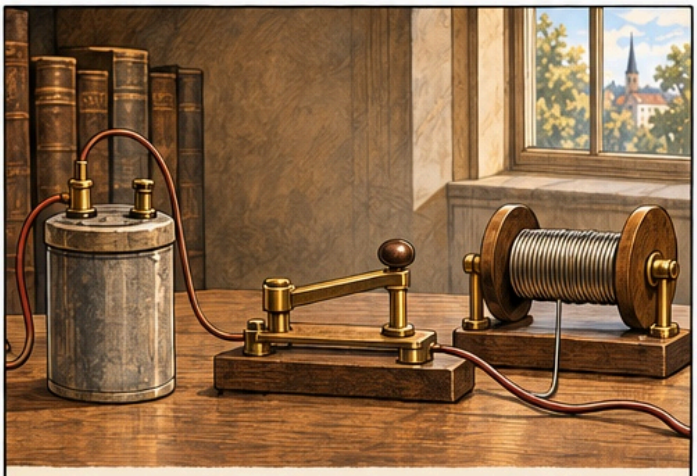

Mistoqsija preċiża aħjar minn spjegazzjoni aċċettata malajr wisq.

Meta r-riżultati jvarjaw

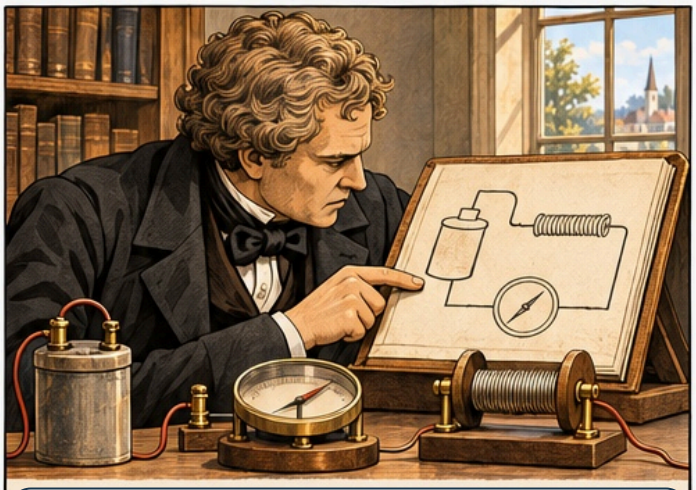
Esperiment mhux dejjem jagħti l-istess riżultat.

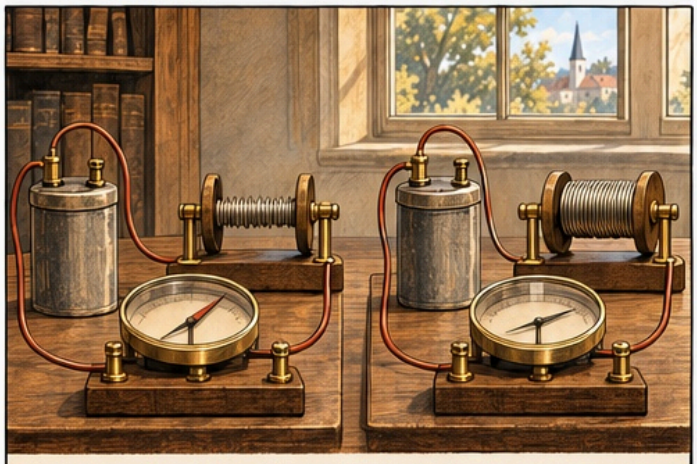
Anki s-sors elettriku u l-kuntatti jistgħu jvarjaw.

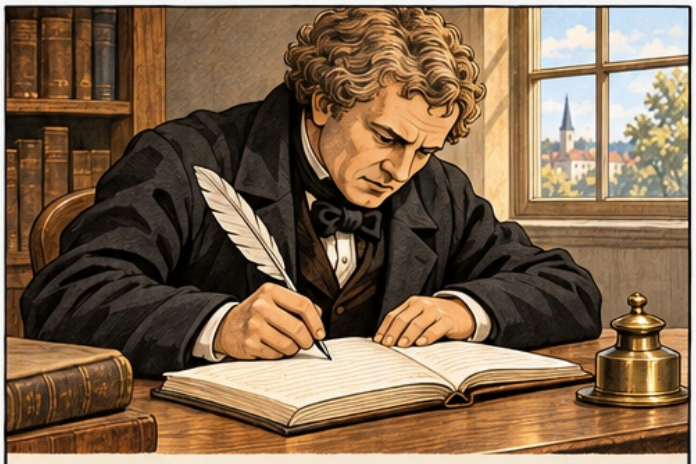
Li twaħħal minnufih fil-wajer ma jispjegax dawn id-differenzi.

Ohm jerġa' jeżamina l-kundizzjonijiet tal-osservazzjonijiet.

Ifittex x'jinbidel u x'għandu jibqa' stabbli.

L-iskoperta tibda b'din l-attenzjoni.

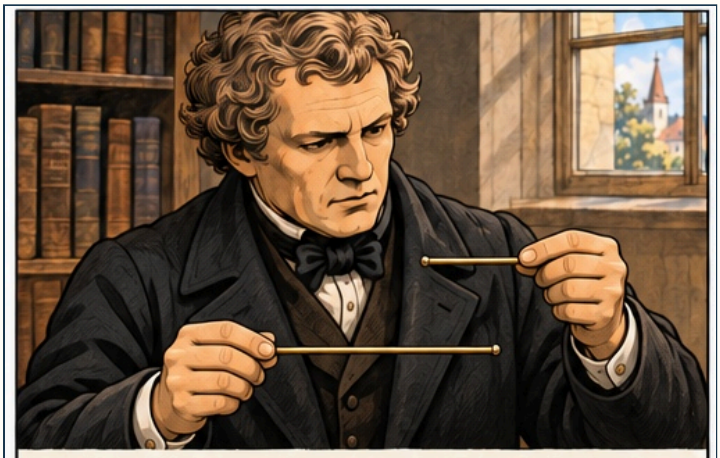
Mistoqsija waħda kull darba

Biex tqabbel, trid tkun taf x'biddilt.

Li tbiddel kollox flimkien iċajpar it-tweġiba.

Wajer jista' jitqabbel ma' ieħor skont kriterju magħżul.

Il-kundizzjonijiet l-oħra għandhom jibqgħu kemm jista' jkun simili.

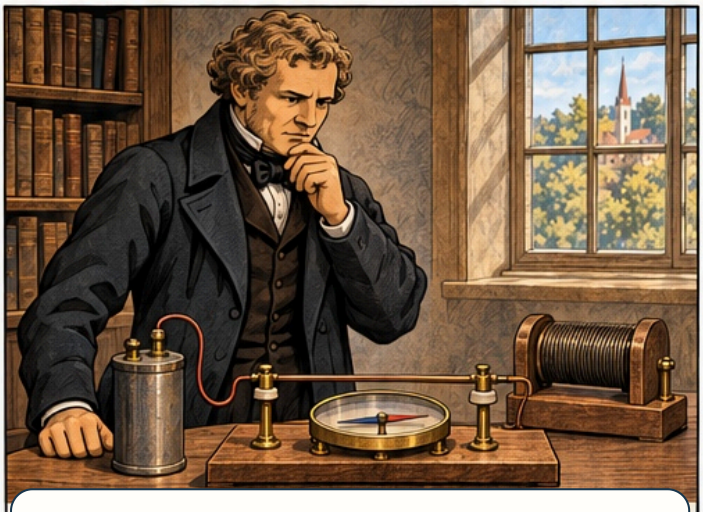

In-noti jżommu rekord ta' kull prova.

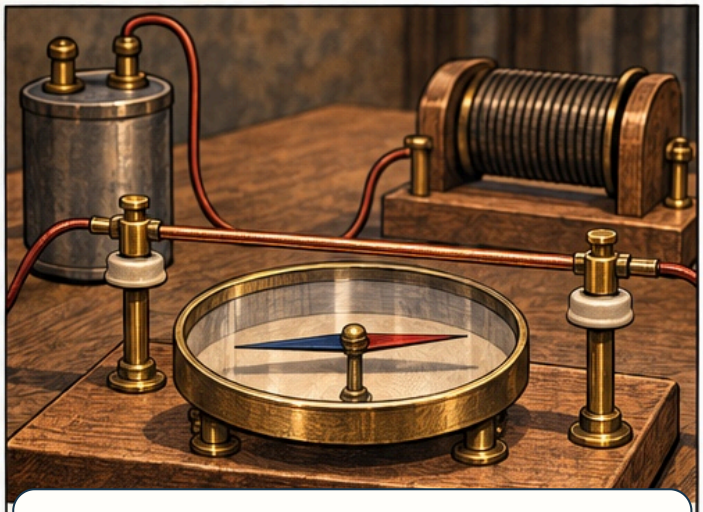

Iż-żagħżugħ se jagħraf dan il-metodu fil-ħanut tax-xogħol tiegħu.

Strumenti ta' żmienhom

L-istrumenti ta' Ohm ma jixbhux il-multimetri tagħna.

L-effett tal-kurrent jista' jiġi osservat b'labra manjetika.

Ċaqliq isir ħjiel li għandu jitqabbel bir-reqqa.

Trid tifhem l-istrument biex tinterpreta r-rispons tiegħu.

Il-ktieb jirrakkonta riċerka, mhux riċetta biex tirrepeti d-dar.

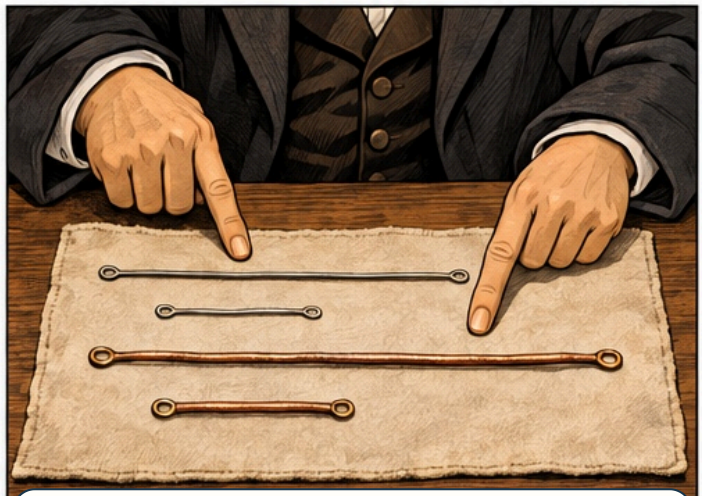

Fil-klabb se jużaw tagħmir modern adattat.

Ir-reżistenza tal-wajer

Il-materjal u l-forma tal-konduttur jinfluwenzaw il-mogħdija tal-kurrent.

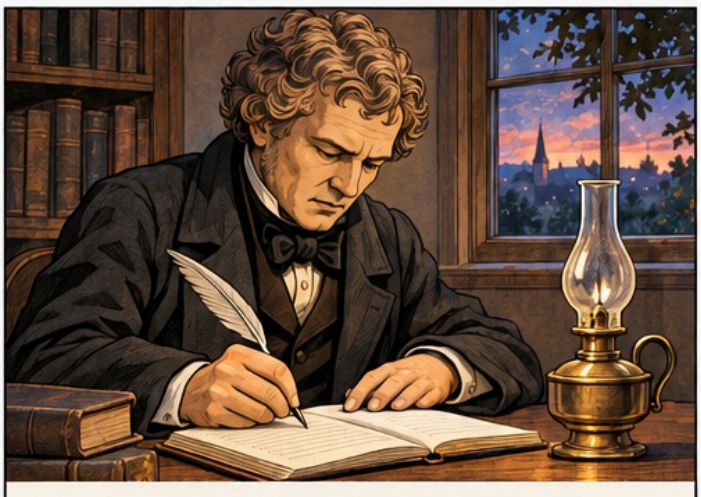
Għall-istess materjal, it-tul u s-sezzjoni trasversali huma importanti.

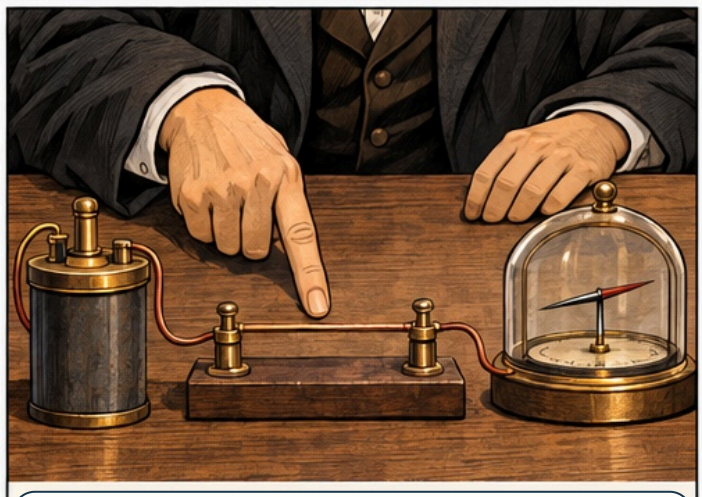
Osservazzjoni waħda mhix biżżejjed biex tistabbilixxi liġi.

Hemm bżonn tqabbil u deskrizzjoni koerenti.

Ohm ikompli jaħdem bejn kejl u riflessjoni.

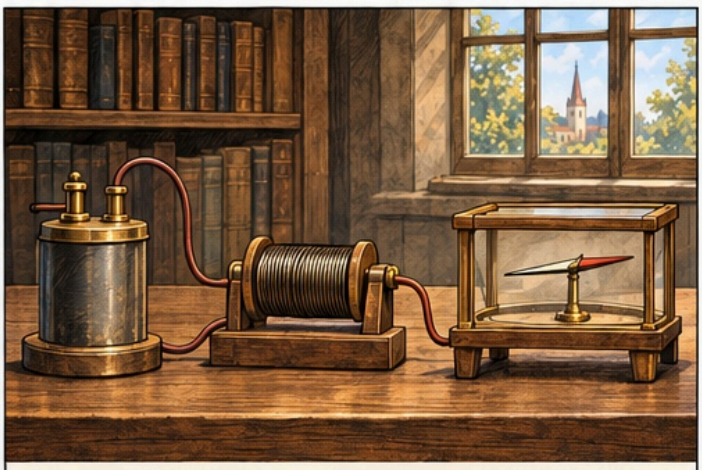

Ir-reżistenza se ssib postha fost il-kwantitajiet elettriċi.

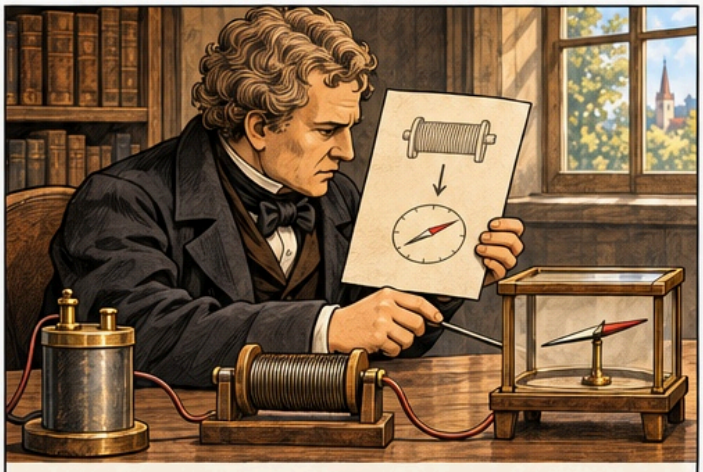
Mill-osservazzjoni għar-relazzjoni

Ix-xjenzat ma jridx biss jiġbor numri.

Irid jgħaqqad il-kawża elettrika, il-kurrent u l-konduttur.

Relazzjoni utli tippermetti wkoll tbassir ta' riżultat.

Iżda jridu jiġu speċifikati l-kundizzjonijiet fejn tapplika.

Fil-klabb, iż-żagħżugħ jikteb: osserva u bassar.

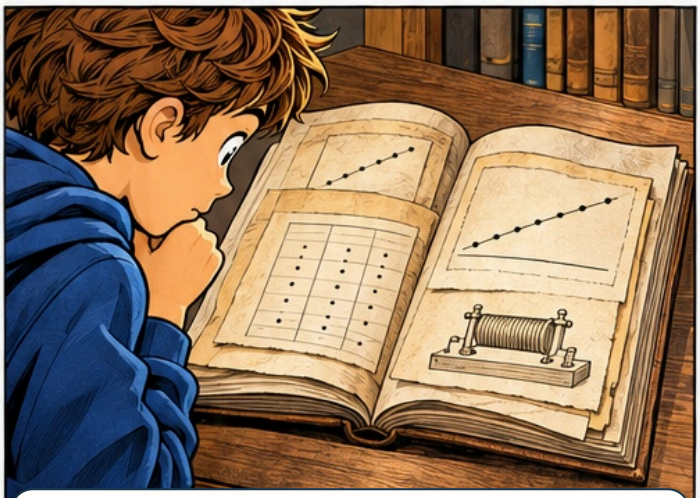

L-investigazzjoni tiegħu qed issir metodu.

Il-pitazz jgħaqqad kollox

Paġna antika tista' tinkludi provi, dubji u korrezzjonijiet.

Il-mixja tar-riċerka tintilef jekk inżommu biss il-formula.

Għalhekk iż-żagħżugħ iħejji pitazz għall-osservazzjonijiet tiegħu.

Se jifred il-valuri kkalkolati minn dawk imkejla.

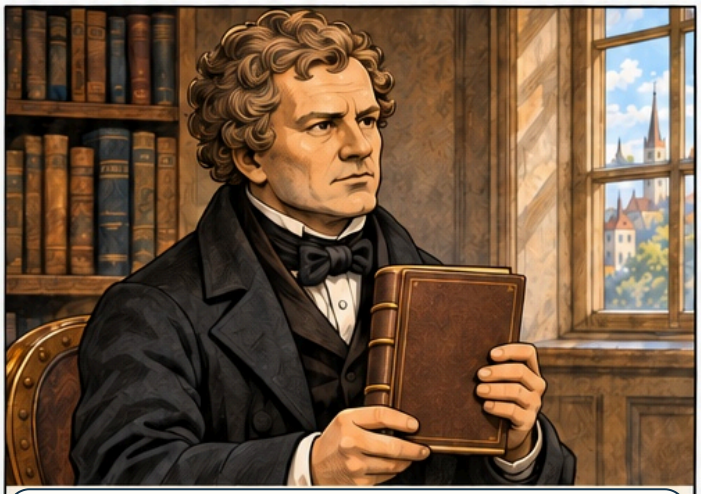

Se jniżżel ukoll iċ-ċirkwit u l-unitajiet.

Li tifhem jiswa aktar milli tirreċta.

Ktieb fl-1827

Fl-1827, Ohm jippubblika x-xogħol matematiku tiegħu fuq iċ-ċirkwit galvaniku.

Il-ktieb jagħti forma żviluppata lir-riċerka tiegħu.

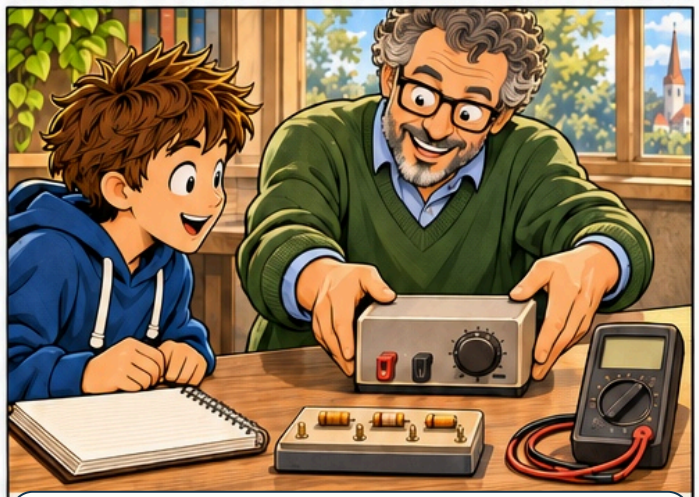
Ix-xjenza tavvanza billi tipproponi relazzjonijiet li oħrajn jistgħu jeżaminaw.

Isem Ohm se jkun ukoll dak tal-unità tar-reżistenza.

Iż-żagħżugħ iħares b'mod ġdid lejn il-komponent żgħir.

Issa se jgħaqqad hu wkoll idea ma' osservazzjonijiet.

L-esperiment tal-klabb

Jagħżlu ċirkwit sempliċi ta' kurrent dirett.

Sors ta' vultaġġ baxx iforni reżistur adattat.

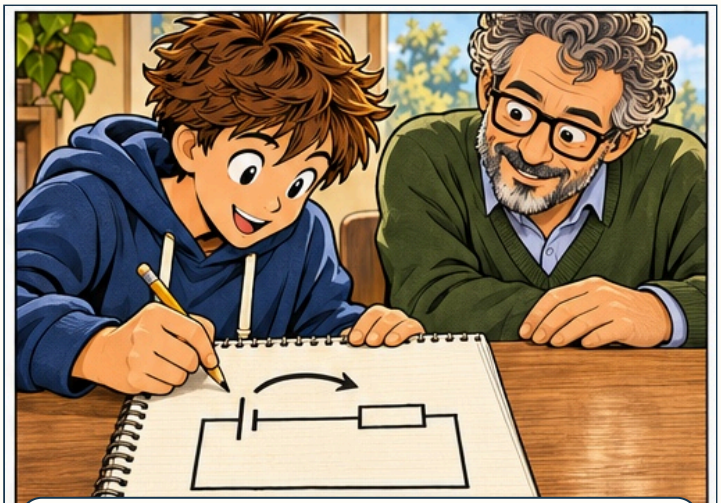
It-tagħmir didattiku jinkludi limitazzjoni tal-kurrent.

L-ebda apparat imqabbad mal-mejn ma jinfetaħ jew jinbidel.

Il-gwida tiċċekkja t-tagħmir, l-istruzzjonijiet u l-limiti.

Il-mistoqsija tagħhom: x'jiġri lill-kurrent meta jinbidel il-vultaġġ?

Vultaġġ bejn żewġ punti

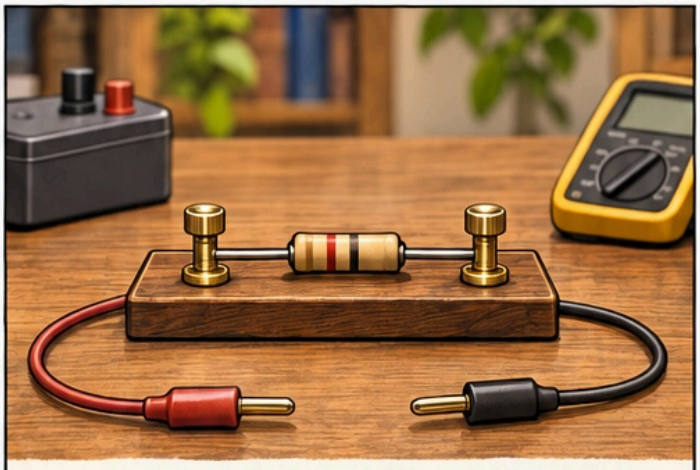
Il-vultaġġ jiġi ddefinit bejn żewġ punti taċ-ċirkwit.

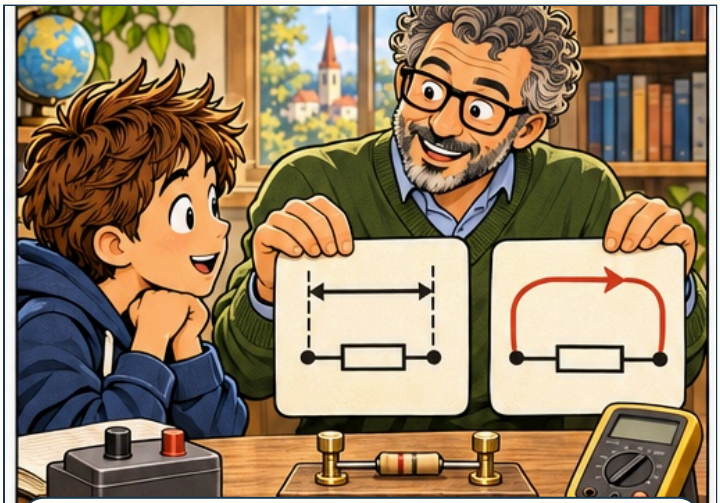
Insejħulu U u nesprimuh f'volts, simbolu V.

Meta ngħidu vultaġġ irridu għalhekk ngħidu bejn liema punti.

Hawn jinteressahom il-vultaġġ bejn iż-żewġ terminals tar-reżistur.

Il-vultaġġ mhuwiex kwantità ta' kurrent moħbija f'wajer.

Iż-żagħżugħ ipinġi ż-żewġ punti fil-pitazz.

Il-kurrent fil-linja magħluqa

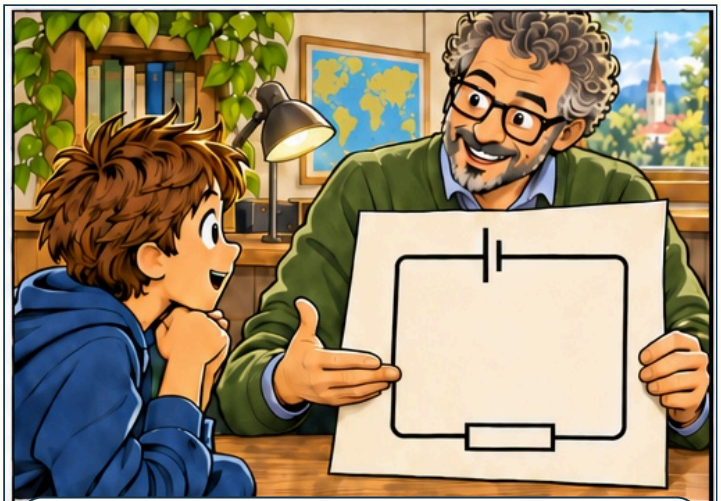
Il-kurrent jinkiteb I u jitkejjel f'amperes, simbolu A.

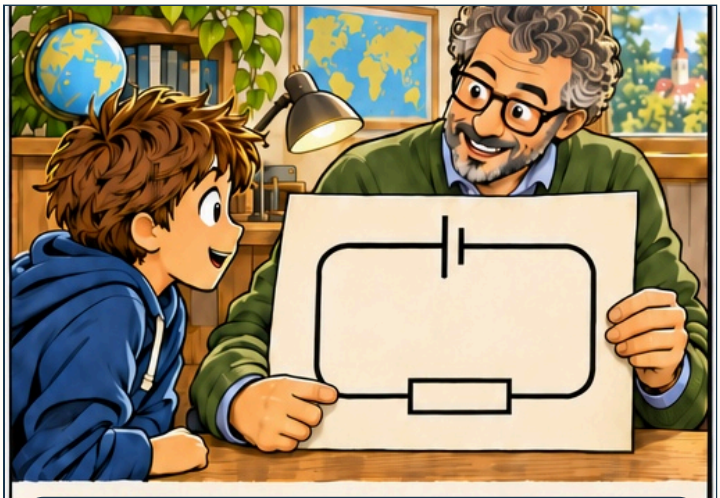
Hawn, kurrent kontinwu jeħtieġ mogħdija konduttiva magħluqa.

Jekk il-mogħdija tkun miftuħa, il-kurrent ma jgħaddix mir-reżistur.

F'dan iċ-ċirkwit sempliċi, l-istess kurrent jgħaddi minn kull element.

Barra s-sors, id-direzzjoni konvenzjonali hi mill-pożittiv għan-negattiv.

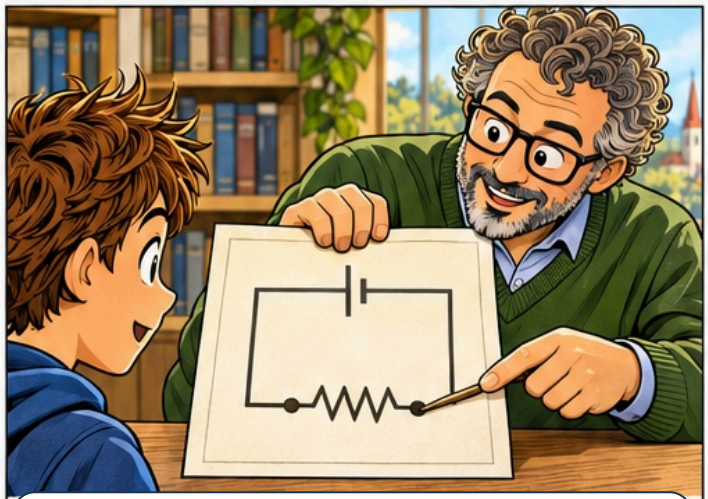

Isegwi t-triq fuq tpinġija, mingħajr ma jqabbad xejn s'issa.

Ir-rwol tar-reżistenza

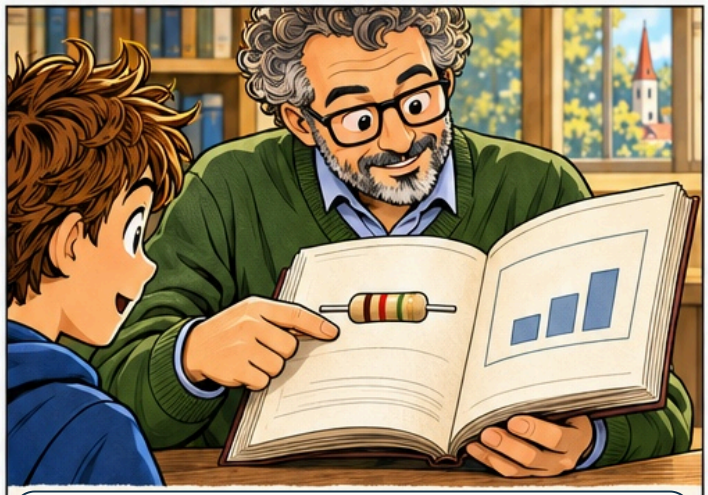
Ir-reżistenza tinkiteb R u titkejjel f'ohms, simbolu Ω.

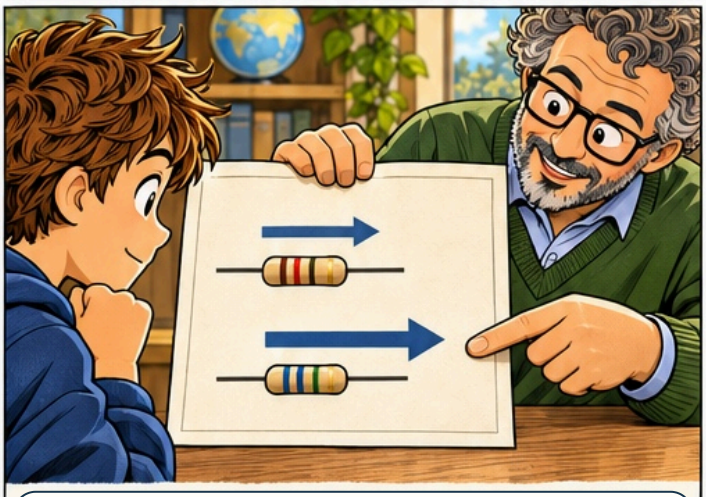
Hawn tgħaqqad il-vultaġġ tal-komponent mal-kurrent li jgħaddi minnu.

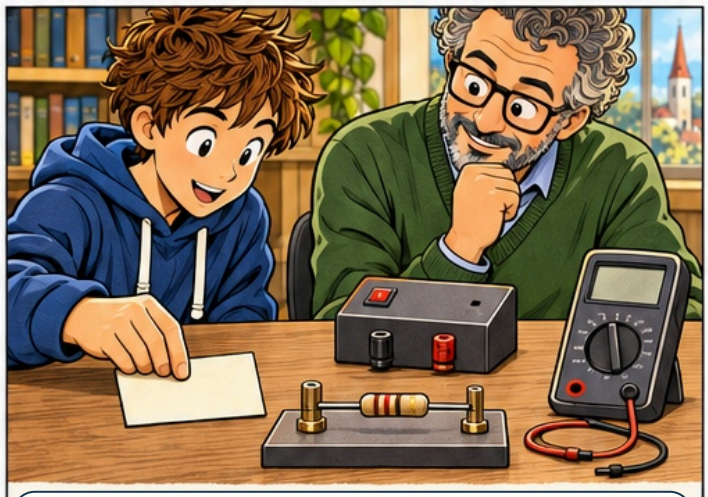
Għall-prova jagħżlu reżistur b'imġiba ohmika.

It-temperatura tiegħu trid tibqa' biżżejjed stabbli.

Reżistenza akbar tagħti kurrent iżgħar bl-istess vultaġġ.

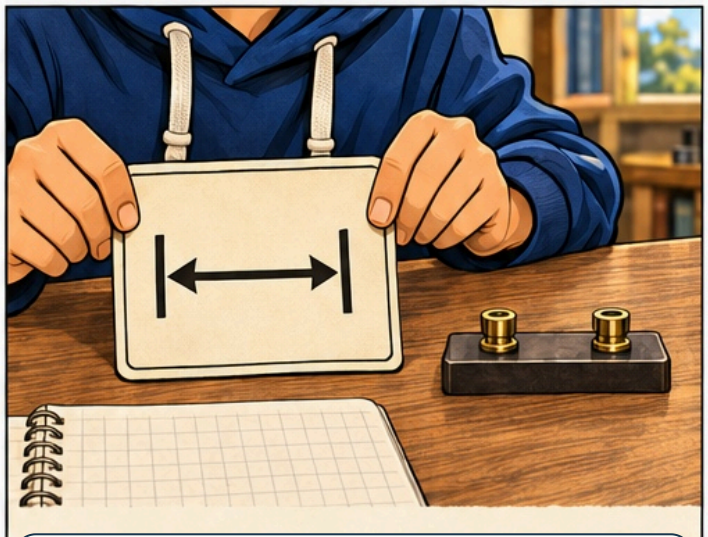

Din l-aħħar stqarrija għad trid tiġi vverifikata.

Tliet kwantitajiet, tliet unitajiet

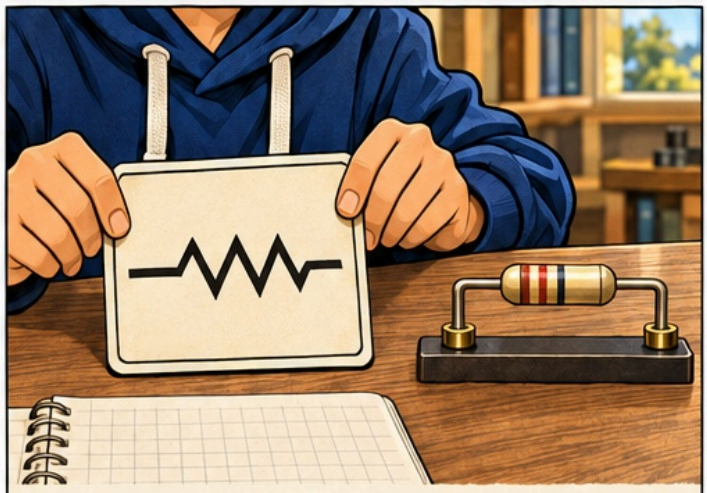
Il-pitazz jiddistingwi U, I u R.

Il-vultaġġ U jingħata f'volts V.

Il-kurrent I jingħata f'amperes A.

Ir-reżistenza R tingħata f'ohms Ω.

L-ittra tal-kwantità u s-simbolu tal-unità għandhom rwoli differenti.

Kull riżultat se jżomm l-unità ħdejn in-numru.

Tħejjija qabel il-konnessjoni

Is-sors jibqa' skonnettjat waqt it-tħejjija.

Jagħżlu reżistur ta' 100 Ω, b'qawwa nominali ta' 1 W.

Id-dimostrazzjoni tibqa' bejn 1,5 V u 4,5 V diretti.

Il-gwida tiċċekkja li kull element jiflaħ din il-prova.

Il-kejbils huma sħaħ u l-konnessjonijiet aċċessibbli mingħajr improvizzazzjoni.

Iż-żagħżugħ ipinġi ċ-ċirkwit qabel jużah.

Kejl ta' reżistur iżolat

Qabel il-prova jiċċekkjaw ir-reżistur bil-multimetru.

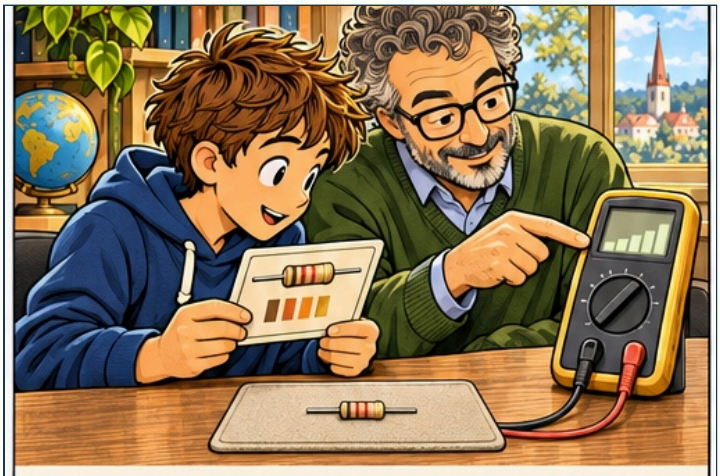
Il-komponent hu iżolat miċ-ċirkwit u kull sors skonnettjat.

Jippreparaw il-mod tal-ohmmeter skont l-istruzzjonijiet.

Kejl qrib 100 Ω jikkonferma l-komponent magħżul.

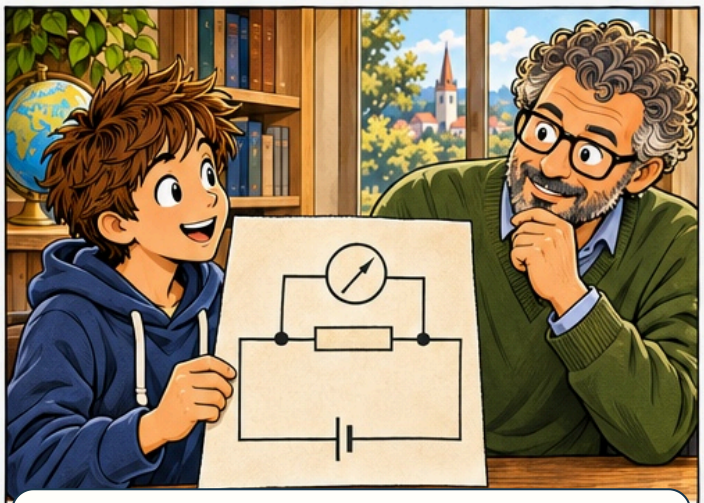

It-tolleranza tispjega għaliex il-valur reali mhux eżattament dak nominali.

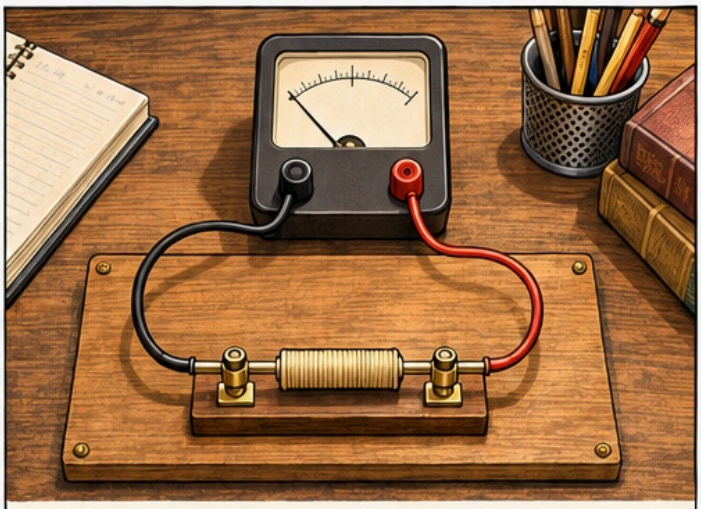

Jiktbu l-qari, imbagħad ineħħu s-sondi.

Il-vultaġġ jitkejjel b'mod parallel

Biex ikejlu U, iqabbdu l-voltmeter bejn iż-żewġ terminals tar-reżistur.

Dan jifforma fergħa parallela miegħu.

Is-sors ikun skonnettjat waqt li jitqiegħdu l-kejbils.

Il-gwida tiċċekkja s-sokits, il-funzjoni ta' vultaġġ dirett u l-medda.

Imbagħad ifornu ċ-ċirkwit biex jaqraw il-vultaġġ.

Jiktbu l-valur qabel jitfu l-provvista.

Il-kurrent jitkejjel f'serje

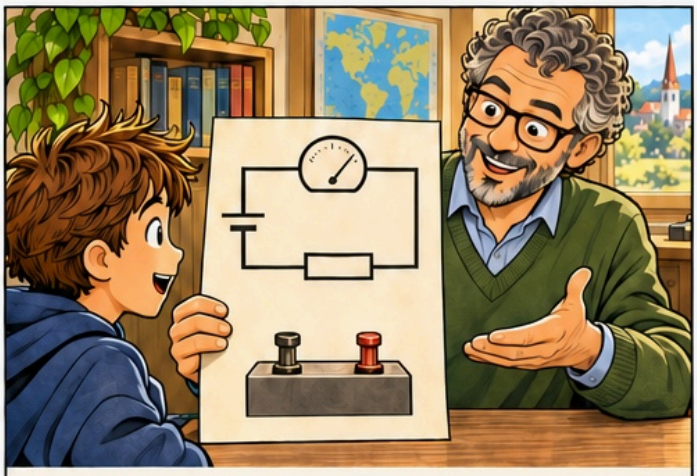
Biex ikejlu I hemm bżonn tqassim ieħor.

Bis-sors skonnettjat, il-gwida tiftaħ iċ-ċirkwit u ddaħħal l-ammeter f'serje.

Tiċċekkja s-sokit tal-kurrent, il-fjus, il-funzjoni diretta u l-medda xierqa.

Ammeter qatt ma jitqabbad direttament bejn it-terminals tas-sors.

Wara l-kontroll, ifornu ċ-ċirkwit u jaqraw il-kurrent.

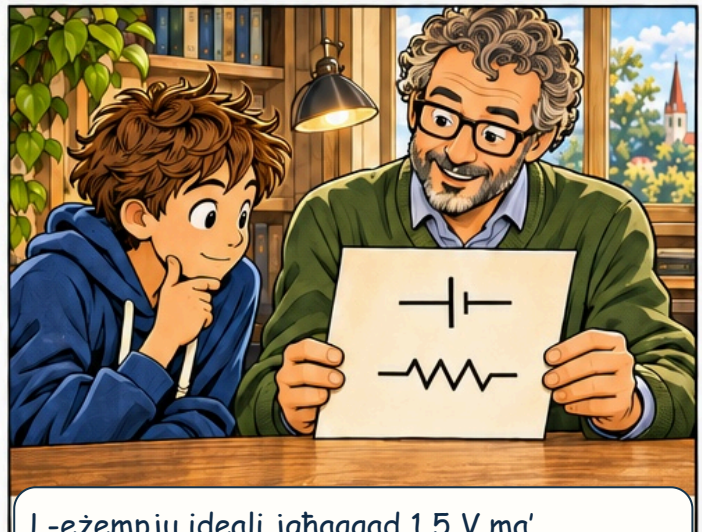

Jitfu qabel kull bidla u mbagħad jerġgħu jqiegħdu l-kejbils għall-vultaġġ.

L-ewwel punt ta' tqabbil

Jibdew bl-inqas vultaġġ ippjanat.

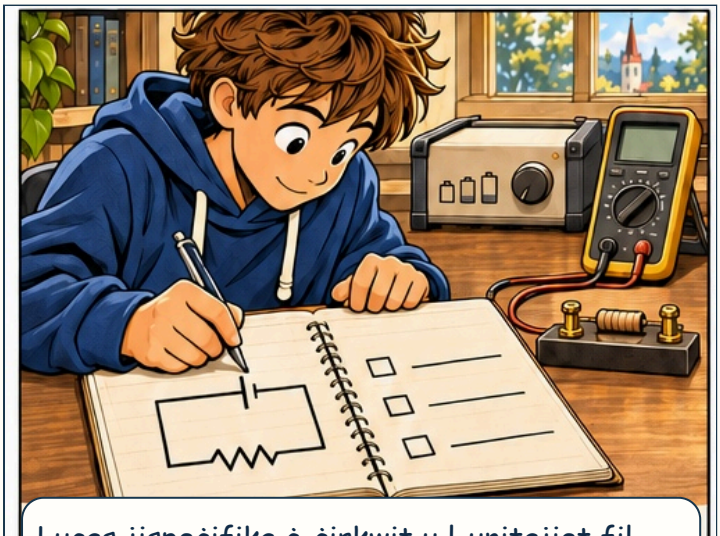
L-eżempju ideali jgħaqqad 1,5 V ma' reżistenza ta' 100 Ω.

Il-kurrent mistenni hu 0,015 A, jiġifieri 15 mA.

Il-kejl reali jitniżżel separatament mill-valuri ideali.

Lucas jispeċifika ċ-ċirkwit u l-unitajiet fil-pitazz.

L-ewwel linja għadha biss punt tat-tluq.

Vultaġġ irduppjat

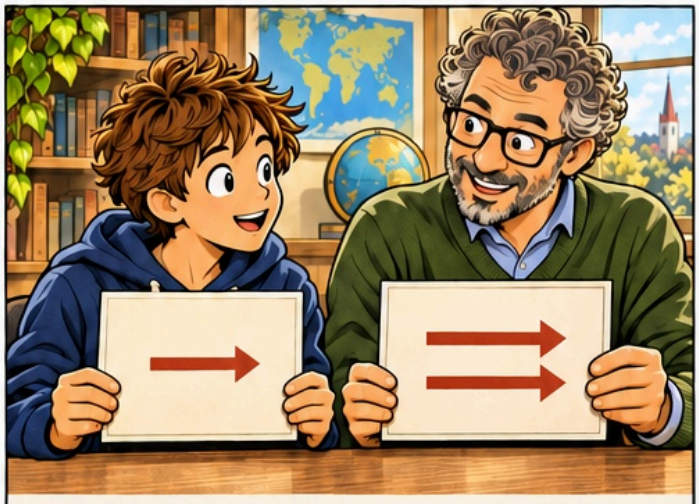
Is-sors jiġi skonnettjat qabel jinbidel l-issettjar.

Iżommu l-istess reżistur u l-istess kundizzjonijiet tal-kejl.

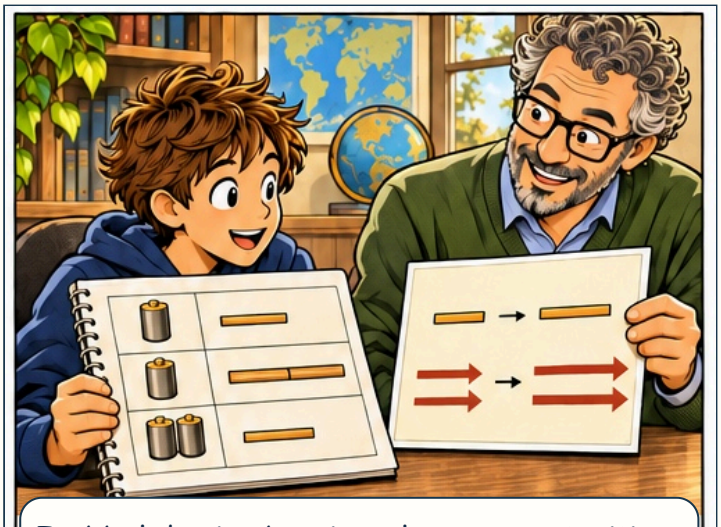
Fl-eżempju ideali, il-vultaġġ jgħaddi minn 1,5 V għal 3 V.

Il-kurrent jgħaddi minn 15 mA għal 30 mA.

Il-vultaġġ irdoppja; il-kurrent ukoll.

Iqabbel dan it-tbassir mal-osservazzjonijiet ġodda.

It-tielet prova

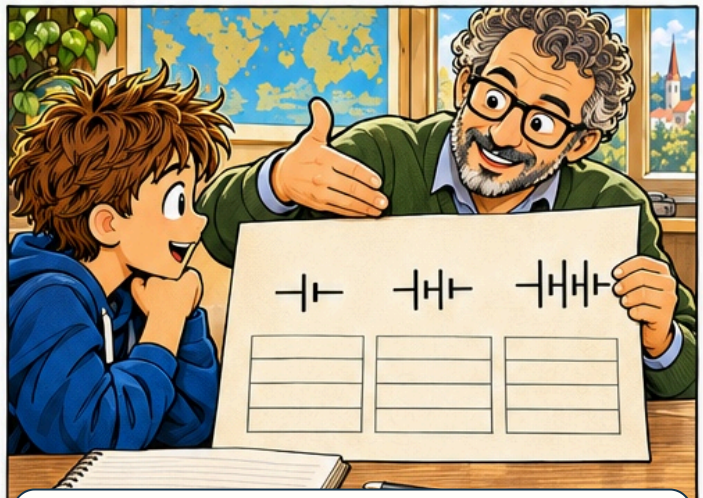
Prova ġdida għandha tikkonferma t-tendenza, mhux tirrepetiha bil-kliem biss.

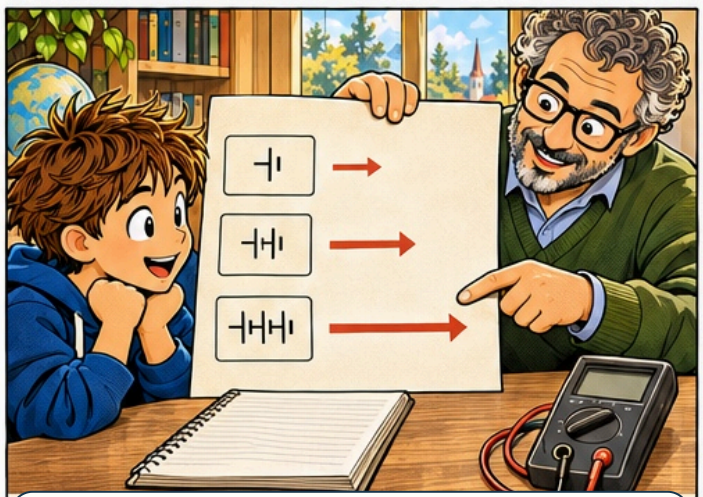
Isegwu l-istess proċedura sa 4,5 V.

B'100 Ω, il-mudell ideali jbassar 0,045 A, jiġifieri 45 mA.

Il-valuri 1,5 V, 3 V u 4,5 V issa jinsabu fl-eżempju.

Il-kurrenti rispettivi huma 15 mA, 30 mA u 45 mA.

Wara l-qari, is-sors jerġa' jiġi skonnettjat.

Dak li jibqa' kostanti

Issa jaqsam kull vultaġġ bil-kurrent tiegħu f'amperes.

1,5 V ÷ 0,015 A jagħti 100 Ω.

3 V ÷ 0,030 A jerġa' jagħti 100 Ω.

4,5 V ÷ 0,045 A jibqa' jagħti 100 Ω.

F'dan l-eżempju ideali, il-proporzjon U/I jibqa' kostanti.

Din il-kostanti tirrappreżenta r-reżistenza R.

Ir-relazzjoni tieħu forma

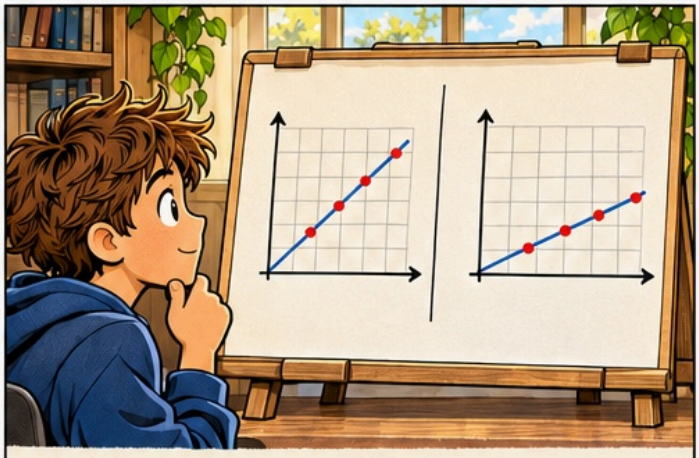
Graff jgħin biex tidher il-proporzjonalità.

Għar-reżistur ideali, il-punti jiffurmaw linja dritta mill-oriġini.

B'U fuq l-assi orizzontali u I fuq il-vertikali, il-gradjent hu 1/R.

Jekk jinqalbu l-assi, tinbidel l-interpretazzjoni tal-gradjent.

Il-kejl reali jista' jiddevja ftit minn din il-linja.

It-tpinġija tiċċara n-numri iżda ma tissostitwixxix il-kundizzjonijiet tal-esperiment.

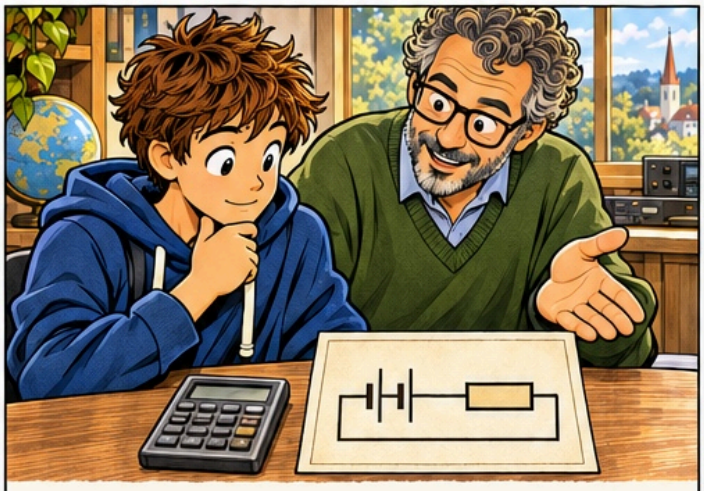
U = R × I

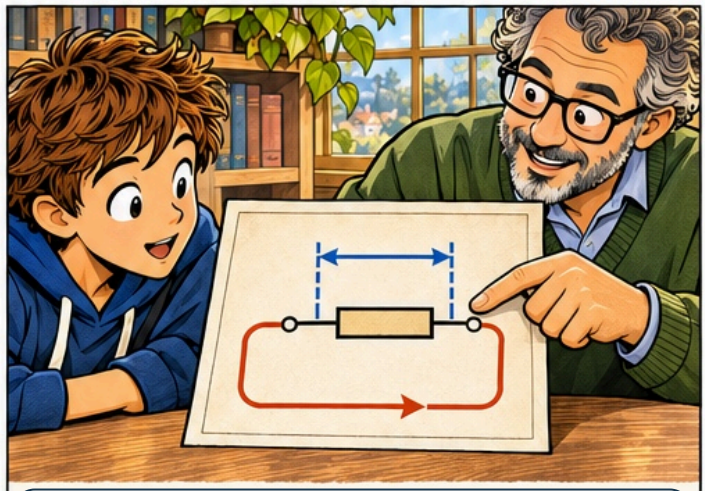
Ir-relazzjoni tinkiteb U = R × I.

Il-vultaġġ ta' reżistur ohmiku hu R immultiplikata b'I.

B'R = 100 Ω u I = 0,030 A, niksbu U = 3 V.

Il-kwantitajiet iridu jirreferu għall-istess komponent.

Għal dan il-kalkolu, il-kurrent jingħata f'amperes.

Issa jifhem x'tgħaqqad il-formula.

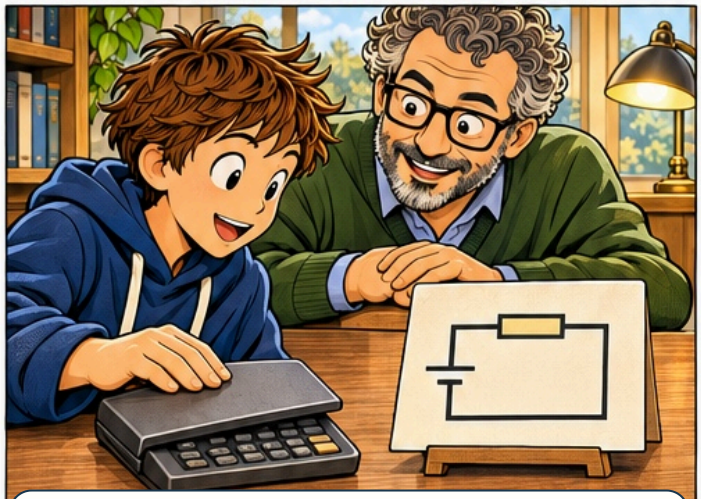
Insibu l-kurrent

Jekk jaf U u R, jista' jbassar I.

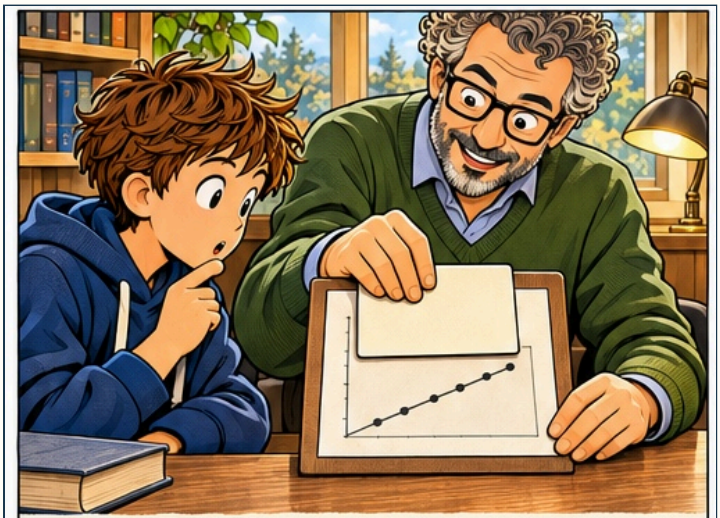
Jibdel ir-relazzjoni għal I = U/R.

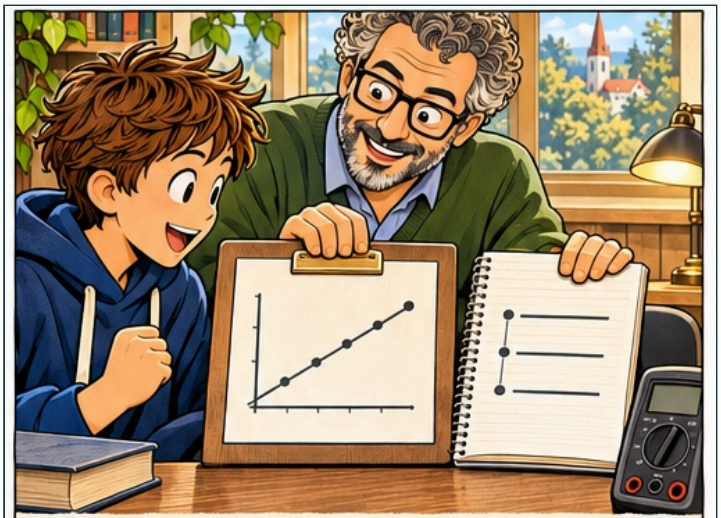
Għal 3 V u 100 Ω, jikkalkola 3 ÷ 100 = 0,030 A.

Dan jikkorrispondi għal 30 mA.

Iħabbar it-tbassir qabel jara l-kejl.

Il-kalkolu jsir mistoqsija lill-esperiment.

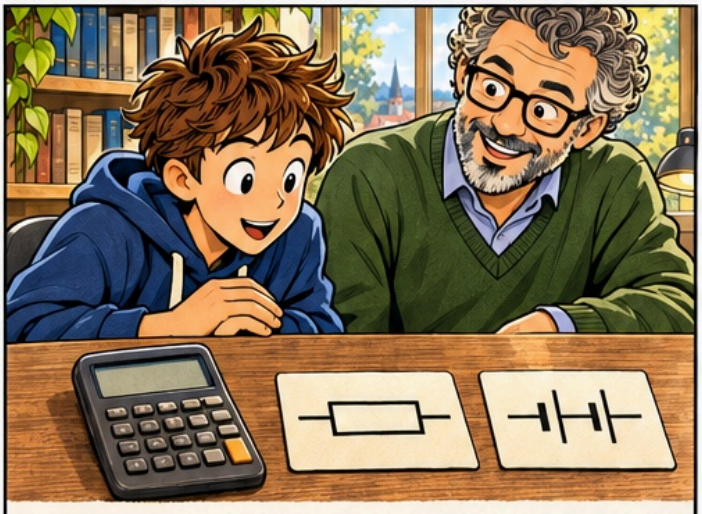
Insibu r-reżistenza

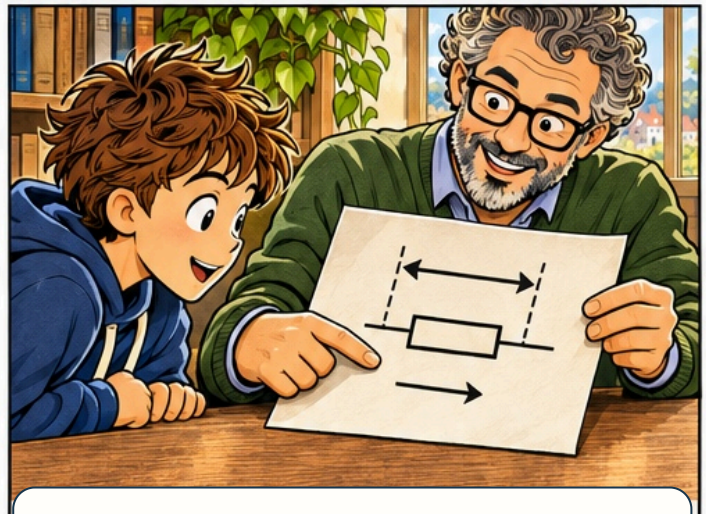
Mistoqsija oħra tibda minn U u I.

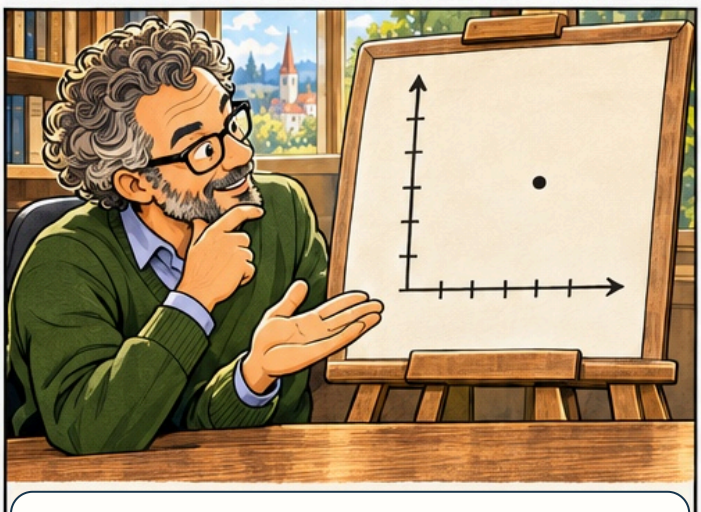
Ir-relazzjoni ssir R = U/I.

F'eżempju, 3 V u 0,015 A jagħtu 200 Ω.

Il-vultaġġ u l-kurrent jirreferu għall-istess komponent fl-istess ħin.

Dan il-proporzjon waħdu ma jipprovax li l-komponent hu ohmiku.

Trid tiġi osservata l-imġiba tiegħu f'diversi punti wkoll.

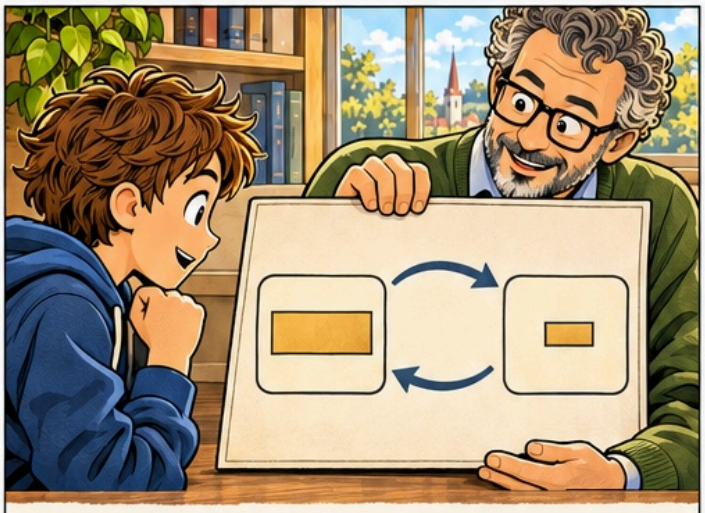
Attenzjoni għall-milliamperes

Jikkopja 30 mA, imbagħad jieqaf quddiem il-kalkolatur.

Milliampere hu wieħed minn elf ta' ampere.

30 mA = 0,030 A; 15 mA = 0,015 A.

Li ddaħħal 30 minflok 0,030 ibiddel ir-riżultat b'fattur ta' elf.

L-ewwel jikkonverti, imbagħad jikkalkola b'unitajiet koerenti.

Jiċċekkja wkoll l-ordni tal-kobor tat-tweġiba.

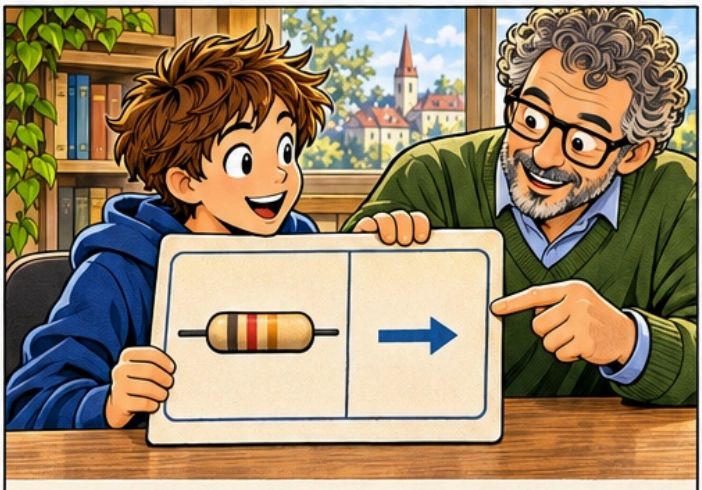
Tbassir qabel il-bidla

Issa jqabblu żewġ reżisturi bl-istess vultaġġ.

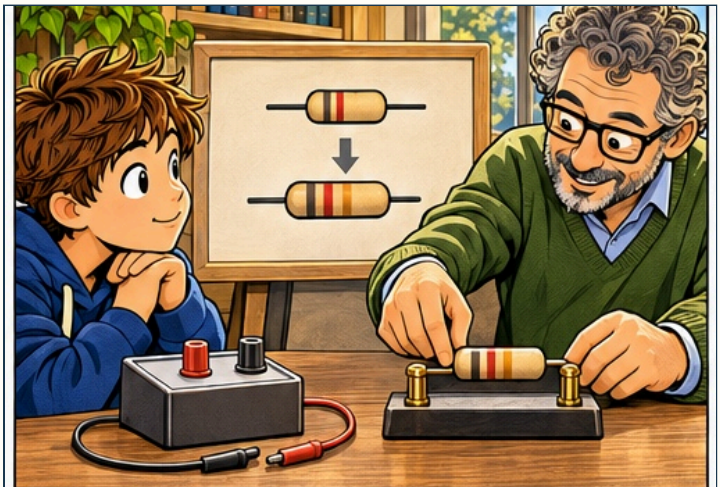
B'3 V u 100 Ω, il-kurrent ideali hu 30 mA.

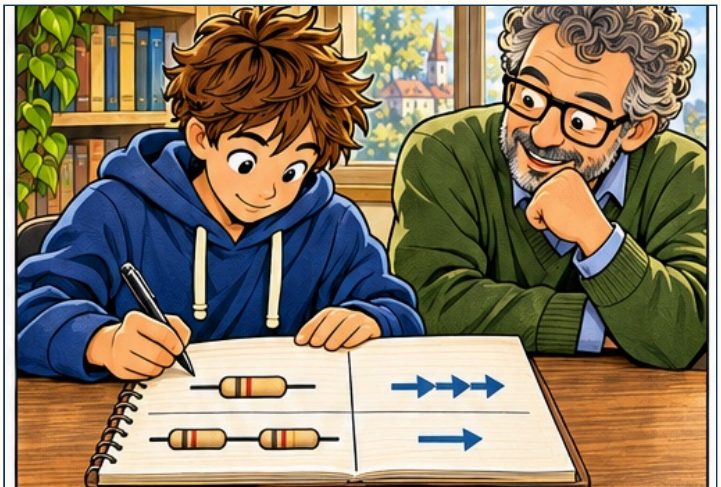
B'3 V u 200 Ω, ikun 15 mA.

Jekk R tirdoppja u U tibqa' kostanti, I tonqos bin-nofs.

Jiskonnettjaw is-sors qabel ibiddlu l-komponent.

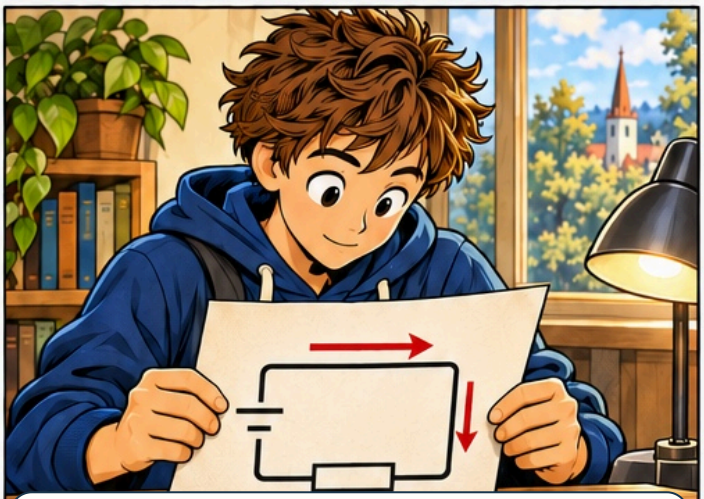

L-ewwel jikteb it-tbassir, imbagħad il-kejl miksub.

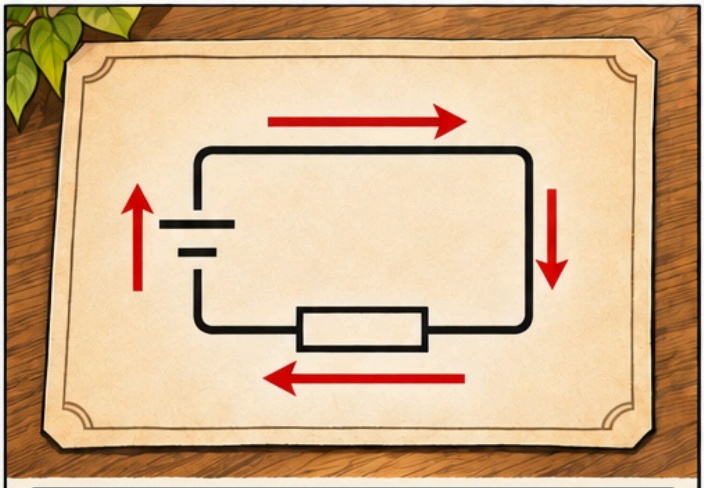
La ħażna u langas tnaqqis

Il-kurrent ma jinħażinx fir-reżistur biex joħroġ aktar tard.

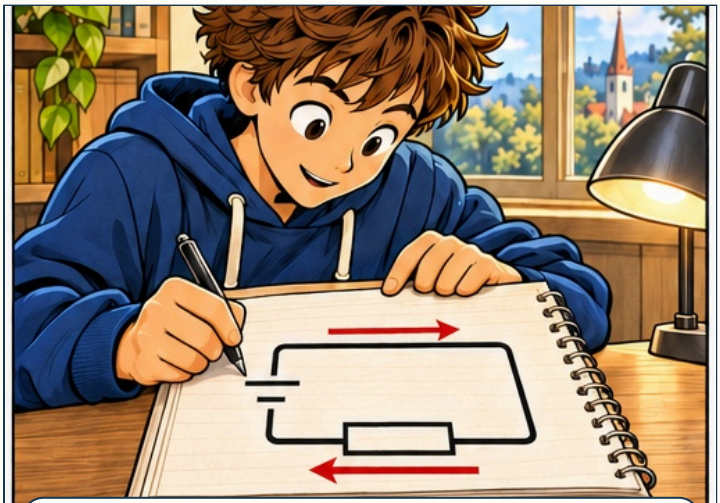
Ir-reżistur ma jikkonsmax gradwalment il-kurrent f'dan iċ-ċirkwit.

Fi stat stabbli, il-kurrent hu l-istess qabel u wara r-reżistur.

Hi l-enerġija elettrika li tinbidel, speċjalment f'sħana.

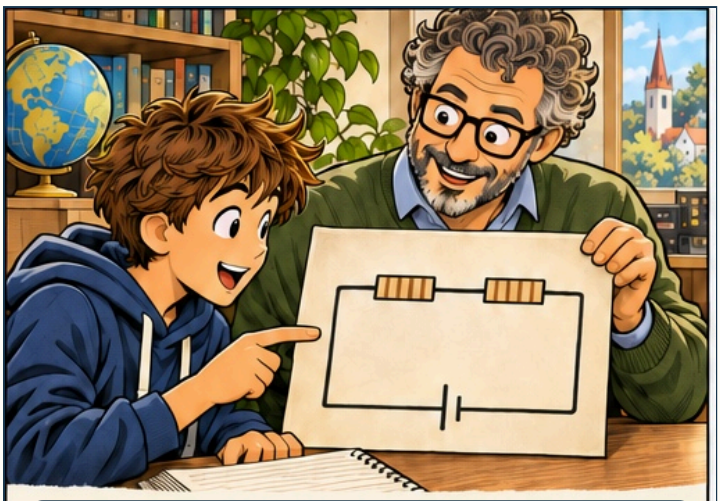

Jikkoreġi t-tpinġija fejn il-vleġeġ kienu jiċkienu wara l-komponent.

Il-mudell tiegħu issa jaqbel aħjar ma' dak li josserva.

Żewġ reżisturi f'serje

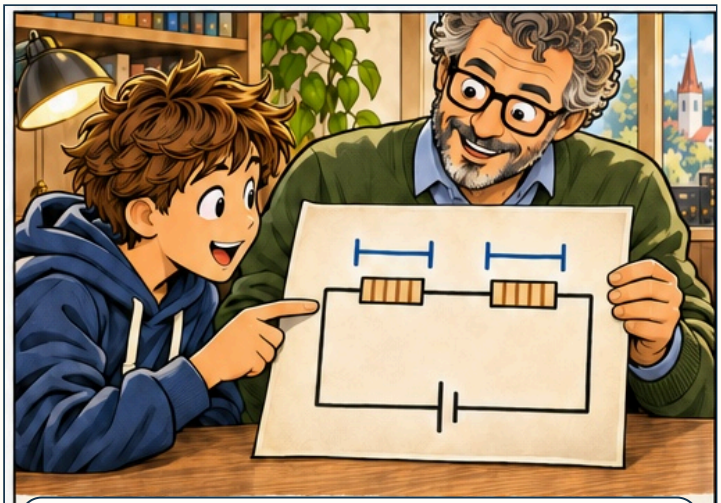
Fuq il-karta, żewġ reżisturi ta' 100 Ω jitqiegħdu wara xulxin.

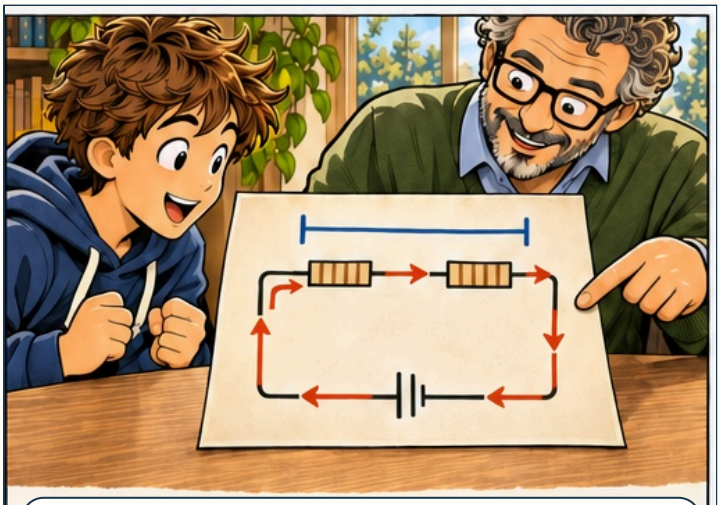
F'serje, ir-reżistenza ekwivalenti hi 100 Ω + 100 Ω = 200 Ω.

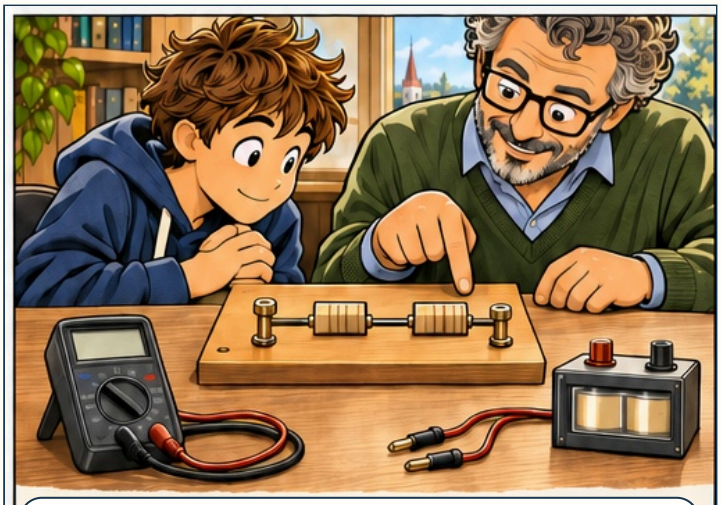
B'3 V, il-kurrent ideali taċ-ċirkwit hu għalhekk 15 mA.

Kull reżistur ikollu vultaġġ ta' 1,5 V bejn it-terminals tiegħu.

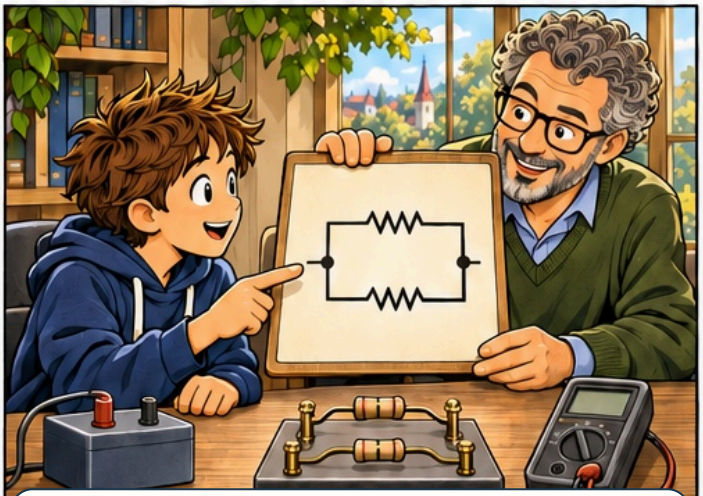

Il-vultaġġi jingħaddu; l-istess kurrent jgħaddi miż-żewġ komponenti.

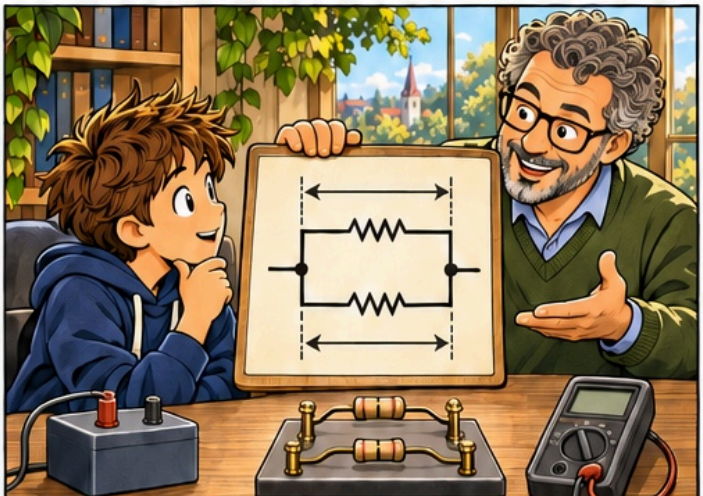

Jivverifikaw ir-raġunament fuq ċirkwit adattat, mibdul mingħajr provvista.

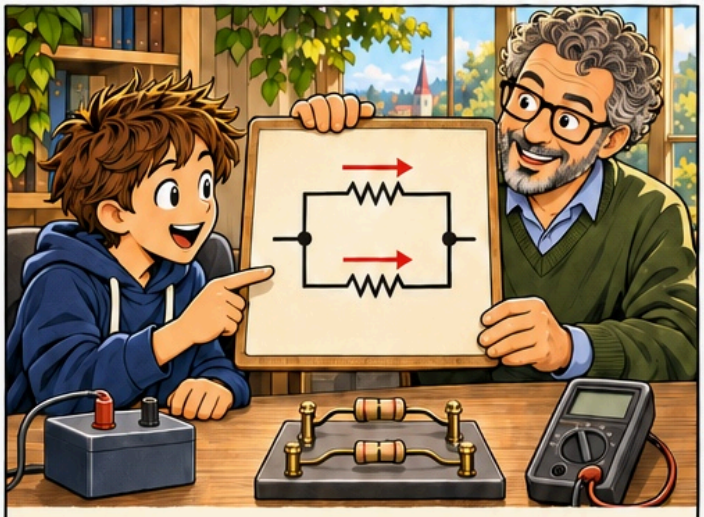
Żewġ mogħdijiet paralleli

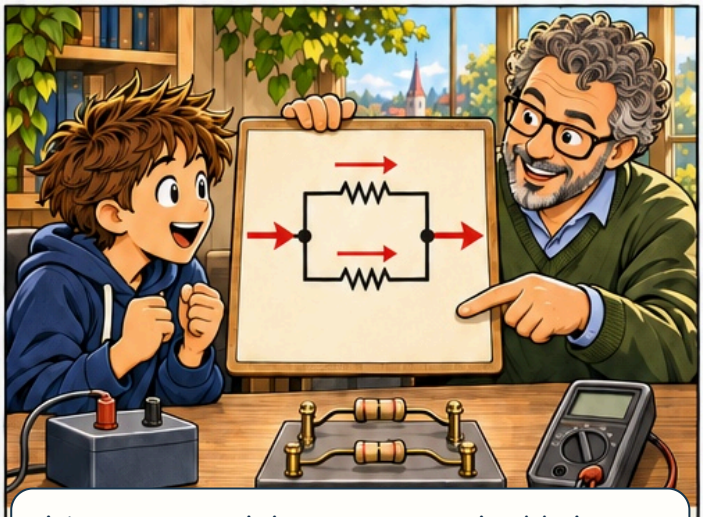
Tpinġija oħra tqiegħed żewġ reżisturi ta' 100 Ω fuq fergħat paralleli.

Kull fergħa tirċievi l-istess vultaġġ ta' 3 V.

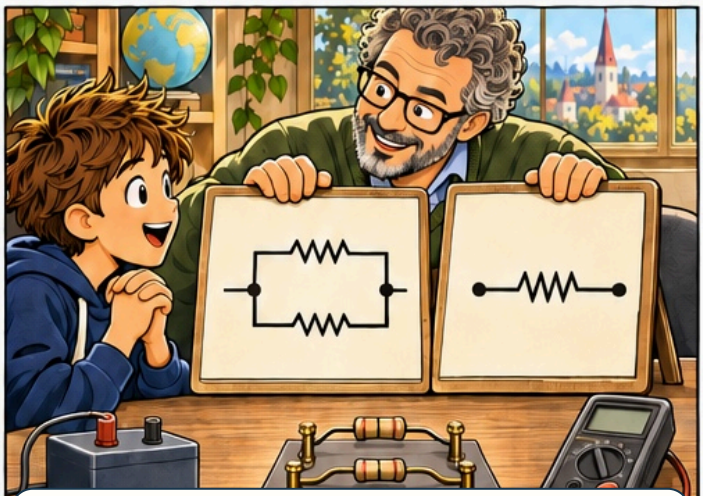
F'kull reżistur jgħaddi idealment 30 mA.

Il-kurrent totali hu 60 mA: jingħaddu l-kurrenti tal-fergħat.

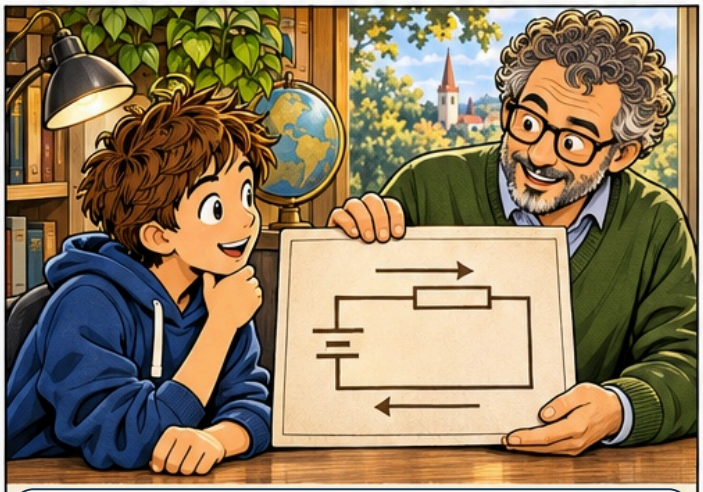

Ir-reżistenza ekwivalenti hi 3 V ÷ 0,060 A = 50 Ω.

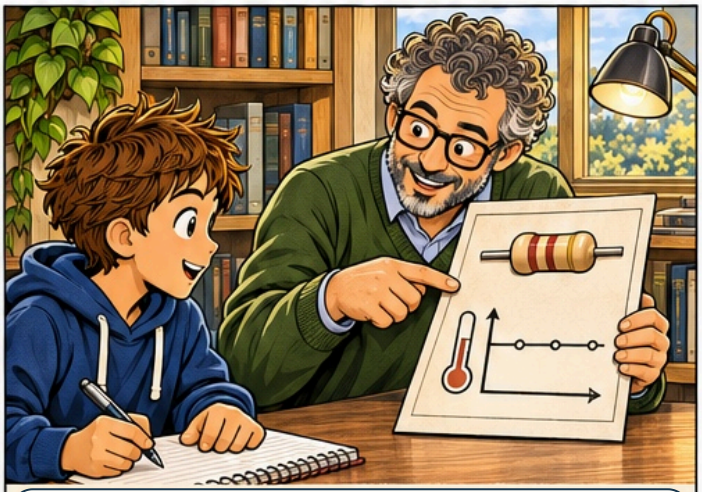

Dan ir-riżultat japplika għal dan iċ-ċirkwit; ma jinkisibx billi jingħaddu r-reżistenzi.

Il-limiti tal-mudell

Il-kalkoli hawn jirreferu għal reżisturi ohmiċi b'kurrent dirett.

It-temperatura u l-karatteristiċi tal-komponenti jibqgħu importanti.

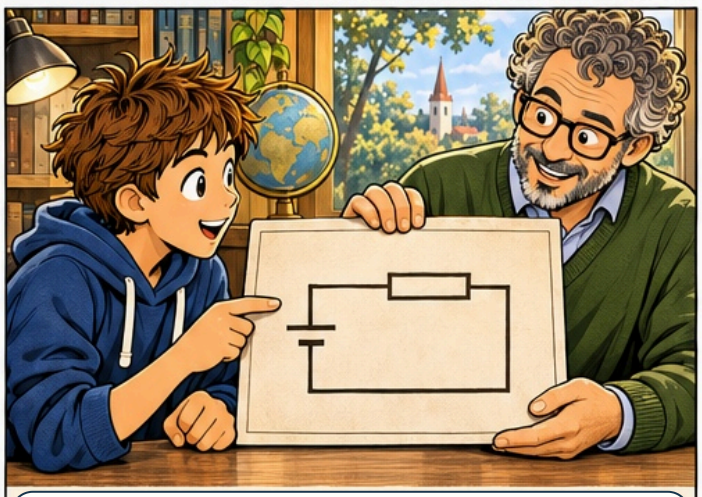
Koljatura, kapaċitatur jew antenna mhux dejjem jitnaqqsu għal din ir-reżistenza.

Bil-frekwenzi tar-radju, effetti oħra jwasslu għall-kunċett ta' impedenza.

Iħalli din il-mistoqsija għal avventura oħra.

Li tkun taf fejn jieqaf mudell hu parti mill-fehim tiegħu.

Kalkolu għall-enerġija wkoll

Id-dimostrazzjoni trid tqis ukoll il-qawwa dissipata.

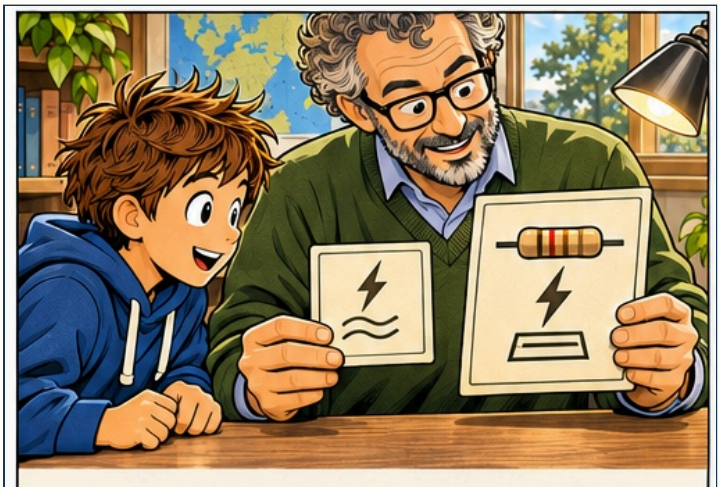
B'kurrent dirett, P = U × I, b'P f'watts W.

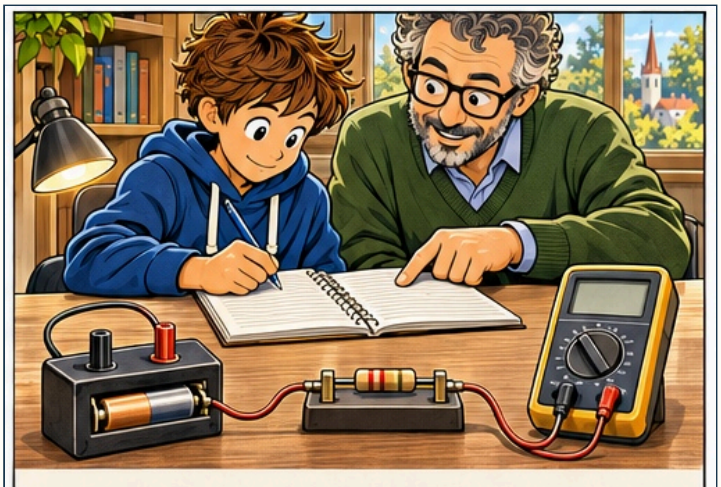
Għal 3 V u 0,030 A, P = 0,090 W.

F'reżistur, din l-enerġija tinbidel l-aktar f'sħana.

Il-limitu tal-qawwa tal-komponent irid jiġi rispettat.

Ċirkwit żgħir ma jeżentax minn din il-verifika.

Għażla b'marġni

Fil-massimu ppjanat ta' 4,5 V, 100 Ω jagħtu idealment 45 mA.

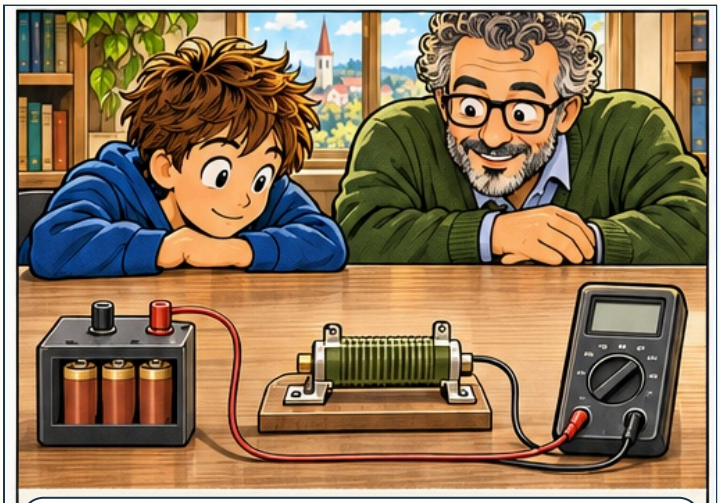
Il-qawwa kkalkolata hi 4,5 × 0,045 = 0,2025 W.

Ir-reżistur ta' 1 W iħalli marġni għal din il-prova mħejjija.

Din ir-rata tiddependi wkoll mill-kundizzjonijiet speċifikati mill-manifattur.

Qatt ma jiċċekkjaw is-sħana billi jmissu l-komponent bil-provvista mixgħula.

Henri tqiegħed il-limiti tat-tagħmir fiċ-ċentru tal-għażla.

Ir-reżistur misterjuż

Il-gwida tipproponi enigma oħra fuq karta ta' eżempju.

Il-vultaġġ hu 3 V u l-kurrent 0,020 A f'reżistur ohmiku.

Jikkalkola R = 3 ÷ 0,020 = 150 Ω.

Imbagħad jiċċekkja P = 3 × 0,020 = 0,060 W.

Jispjega kull pass mingħajr ma jipprova jaqta' t-tweġiba mixtieqa.

L-enigma ssir turija tal-metodu tiegħu.

Meta l-kejl ivarja ftit

Riżultat imkejjel jista' jkun kemxejn differenti mill-valur ideali.

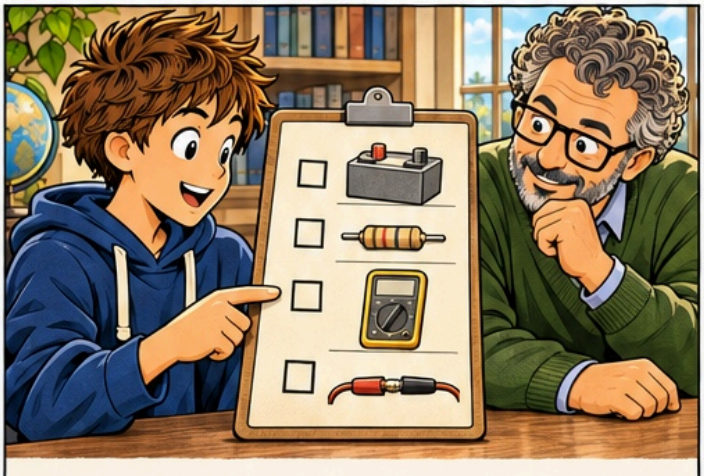
Ir-reżistur għandu tolleranza u s-sors għandu vultaġġ reali.

Anki l-istrument għandu limiti u jista' jinfluwenza ċ-ċirkwit.

Kuntatti imperfetti jistgħu wkoll ibiddlu l-osservazzjoni.

Iqabblu l-kundizzjonijiet qabel jikkonkludu li l-liġi hi ħażina.

Jikteb differenza spjegabbli minflok jikkoreġi artifiċjalment il-qari.

Żball li jgħallem

F'abbozz isib kurrent elf darba kbir wisq.

Ma jipprovax jiksbu billi jbiddel is-sors.

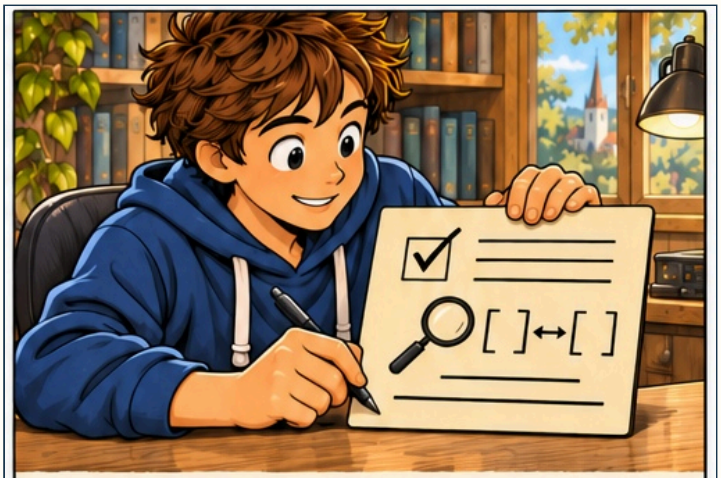
Jerġa' jara l-unitajiet: kien ittratta milliamperes bħala amperes.

Iċ-ċirkwit jibqa' skonnettjat waqt din il-verifika.

Wara l-konverżjoni, il-valuri jerġgħu jkollhom kobor raġonevoli.

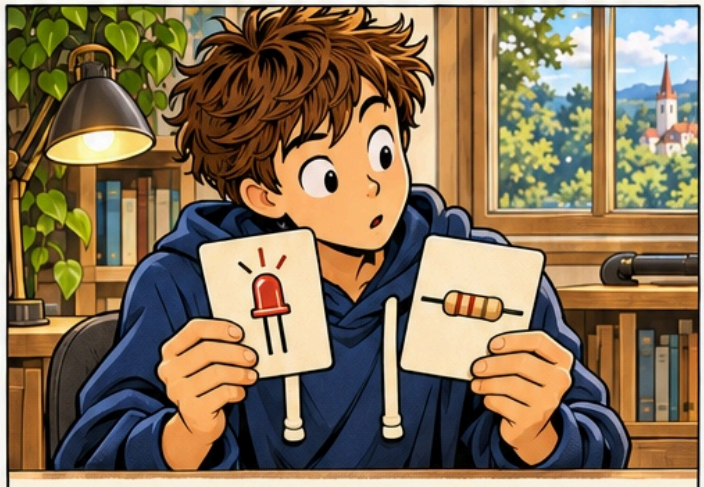

Żball magħruf isir punt ta' riferiment għall-futur.

Id-dijodu jġib mistoqsija oħra

F'kaxxa fil-qrib jara dijodu li jarmi d-dawl.

Jista' jittrattah bħala reżistur b'valur fiss?

Il-gwida tispjega li r-relazzjoni tiegħu bejn vultaġġ u kurrent mhix lineari.

Għalhekk U = R × I b'R kostanti ma tiddeskrivix kull dijodu.

Iħalluh fil-kaxxa: l-istudju tiegħu jeħtieġ ċirkwit adattat.

Il-fehim tal-liġi jwaqqaf ukoll l-applikazzjoni tagħha bla distinzjoni.

It-temperatura tista' tgħodd

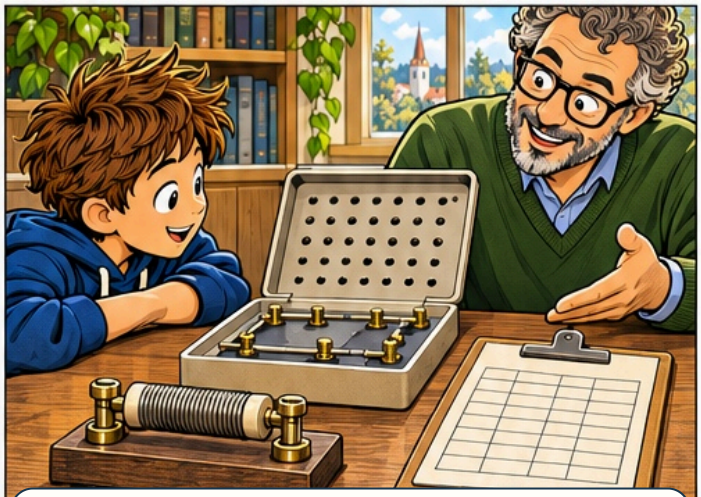
Bozza bil-filament hi eżempju ieħor ta' mġiba differenti.

Meta t-temperatura tagħha tinbidel, tinbidel ukoll ir-reżistenza.

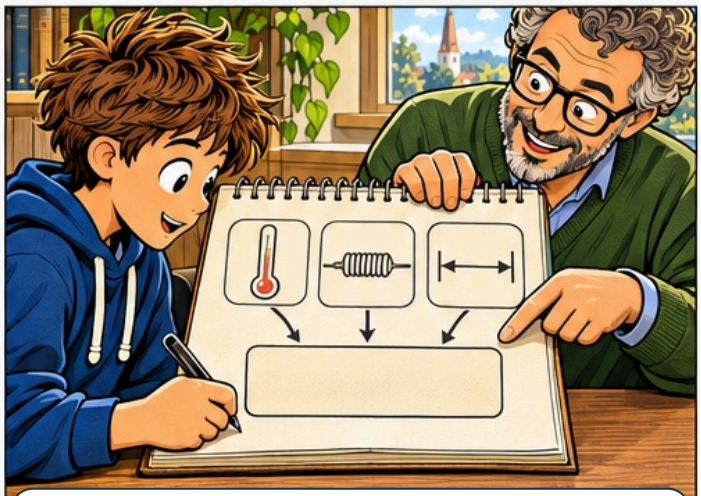
Valur miksub f'mument wieħed ma jsirx kostanti universali.

Anki r-reżistur tagħhom irid jibqa' fil-kundizzjonijiet normali tal-użu.

Ma jagħmlu l-ebda prova ta' tisħin biex juru dan il-punt.

Iżid il-kundizzjonijiet tal-applikazzjoni ħdejn il-formula.

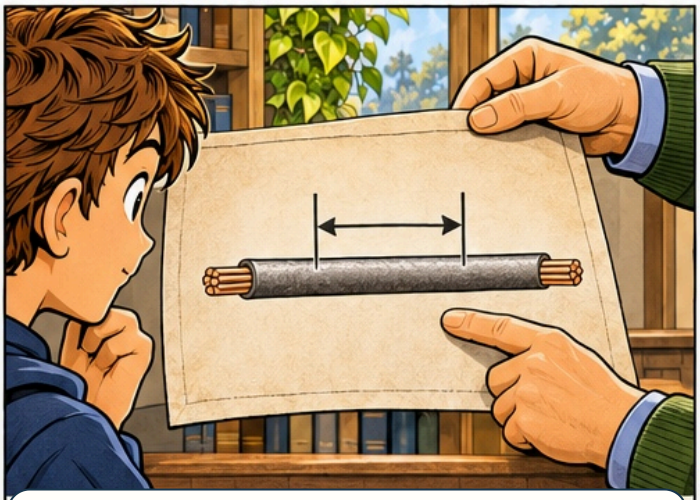
Sal-wajers tal-istazzjon

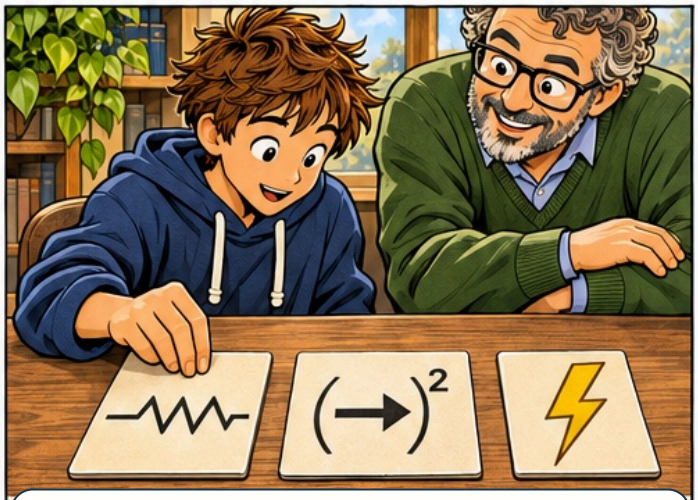
Issa jħares lejn il-wajers taċ-ċirkwit tiegħu.

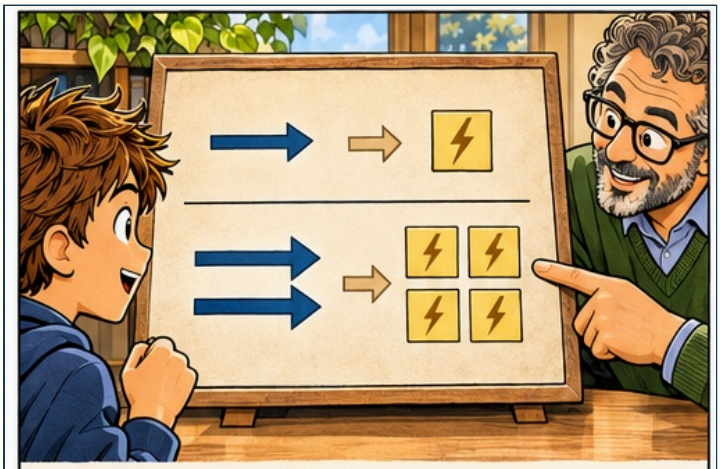
Konduttur reali jista' jkollu reżistenza wkoll.

Kurrent li jgħaddi minnu għalhekk joħloq tnaqqis fil-vultaġġ.

Għal reżistenza, il-qawwa dissipata tista' tinkiteb $P = R \times I^2$.

Bl-istess reżistenza, jekk I tirdoppja, il-qawwa ssir erba' darbiet akbar.

Jifhem aħjar l-importanza ta' kejbils u konnessjonijiet adattati, mingħajr ma jaħdem fuq l-istazzjon.

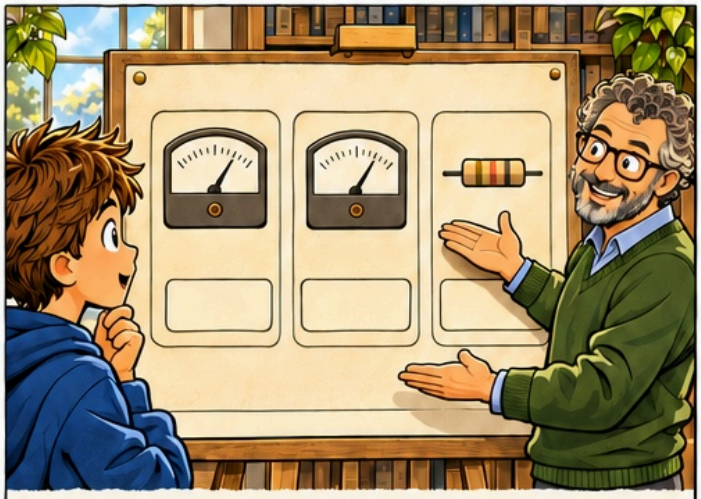
Tħejjija tad-dimostrazzjoni

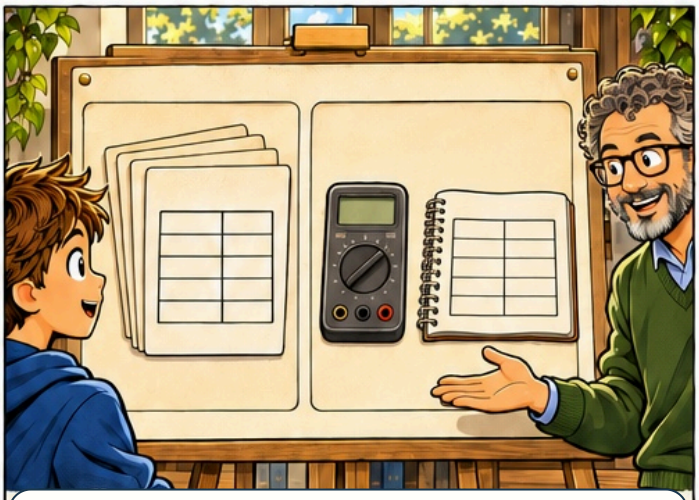
L-attività għall-viżitaturi qed toqrob.

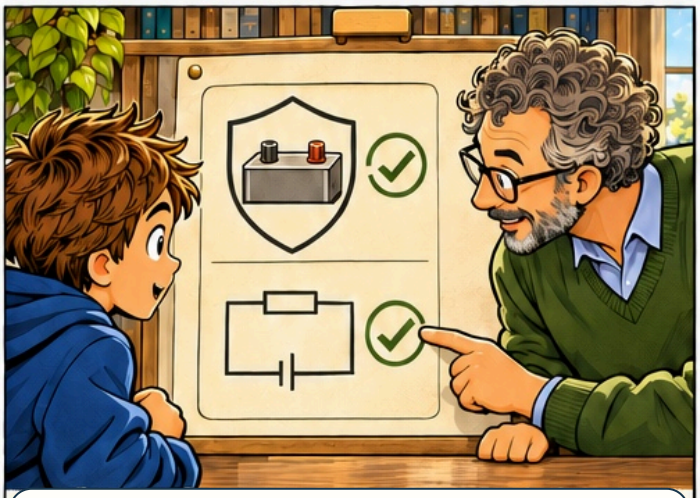
Jagħżel ċirkwit wieħed biex jispjega l-essenzjal.

Jippreżenta U, I u R bl-unitajiet tagħhom.

Iżomm eżempju ideali u spazju separat għall-kejl.

L-istruzzjonijiet tal-konnessjoni u l-limiti tal-mudell jibqgħu viżibbli.

L-istorja tiegħu tibda b'mistoqsija, bħall-investigazzjoni ta' Ohm.

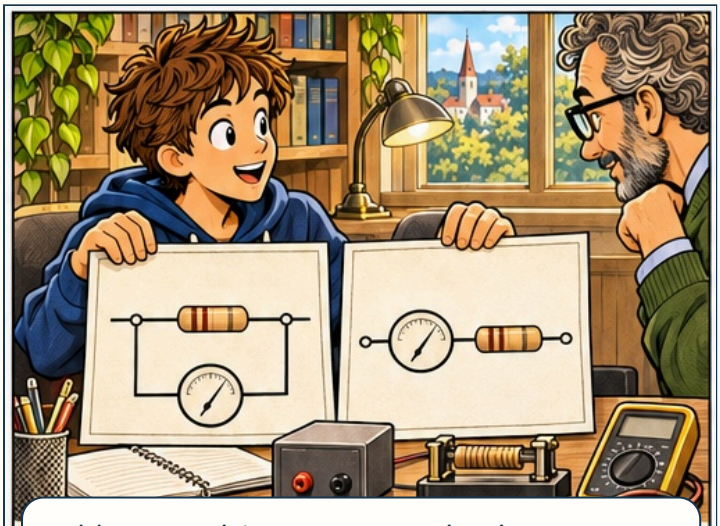
Reviżjoni flimkien

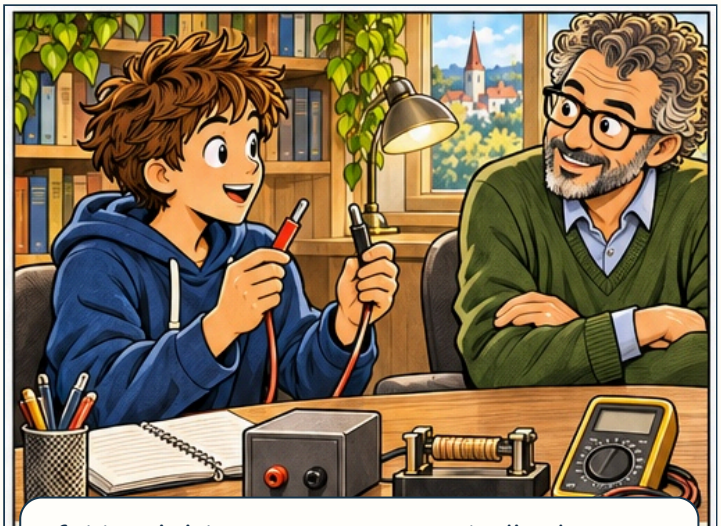
Henri tilgħab ir-rwol ta' viżitatur kurjuż.

Lucas jispjega għaliex il-vultaġġ jitkejjel bejn żewġ punti.

Jiddistingwi l-konnessjoni tal-voltmeter minn dik tal-ammeter.

Ifakkar li l-konnessjonijiet jinbidlu dejjem bis-sors skonnettjat.

Imbagħad jiġġustifika r-reżistur u l-qawwa permessa tiegħu.

Mistoqsija diffiċli tagħtih ċans jiċċara l-ispjegazzjoni.

Tbassar, tkejjel, tifhem

Il-prova tintemm b'esperiment fil-limiti mħejjija.

Ibassar il-kurrent mill-vultaġġ u r-reżistenza.

Il-gwida tiċċekkja ċ-ċirkwit u tissorvelja l-kejl.

Imbagħad iqabbel it-tbassir mal-osservazzjoni, bl-unitajiet.

Issa jaf jispjega differenza żgħira mingħajr ma jivvinta riżultat.

Wara l-prova, is-sors jiġi skonnettjat u t-tagħmir jitqiegħed f'postu.

Skoperta li tivvjaġġa

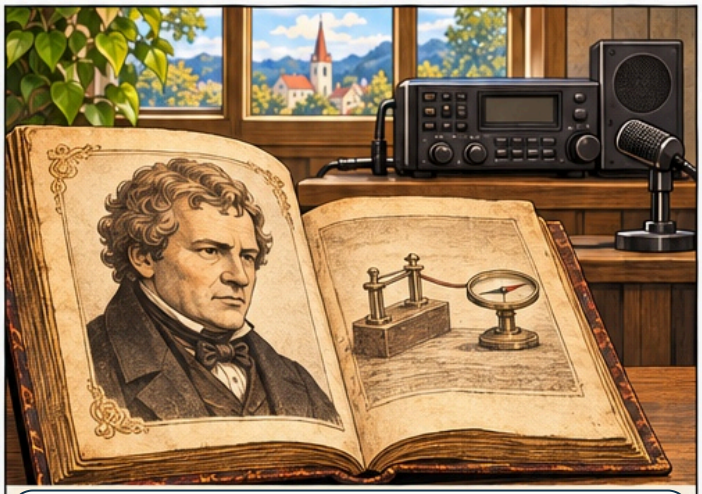
Lucas jerġa' jiftaħ il-ktieb fil-paġna ta' Georg Simon Ohm.

Bejn il-ħanut antik u l-klabb, l-istrumenti nbidlu.

Iżda l-paċenzja tal-osservazzjonijiet tibqa' familjari.

Ohm ma beniex l-istazzjon tagħhom, iżda xogħlu jgħin biex jifhmuh.

Il-pitazz modern iwieġeb il-pitazz immaġinat tax-xjenzat.

Idea tista' tivvjaġġa fit-tul meta nibqgħu nistaqsu dwarha.

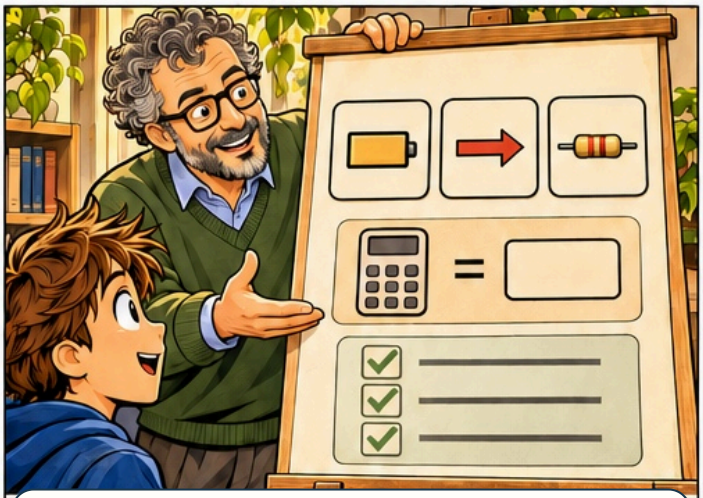
Formula saret għodda

Ir-reżistur jerġa' lura fil-kaxxa, iżda m'għadux oġġett misterjuż.

U = R × I issa tgħaqqad kwantitajiet li jaf jiddistingwi.

Jaf jikkonverti, ibassar, ikejjel u jivverifika l-kundizzjonijiet tal-mudell.

Jaf ukoll li formula ma tissostitwixxix il-metodu jew il-limiti tat-tagħmir.

Henri titbissem quddiem id-dimostrazzjoni lesta biex tinqasam.

Fil-klabb diġà hemm mistoqsija ġdida tistenna l-pitazz li jmiss.